

TAITEEN
PERUSOPETUKSEN
VIITEARKKITEHTUURI

SISÄLLYSLUETTELO:

1. JOHDANTO JA ARKKITEHTUURIN RAKENTEET	3
1.1 JOHDANTO.....	3
1.2 KUVATUT KOHTEET ELI ARTEFAKTIT.....	3
1.3 ARKKITEHTUURIN METAMALLI ELI SEN RAKENNE	4
1.4 RAJAUKSET	5
1.5 ARKKITEHTUURIN HALLINTAMALLI	6
2. STRATEGINEN ARKKITEHTUURI	7
2.1 KESKEISET LAIT JA ASETUKSET.....	7
2.2 STRATEGIAT JA SELVITYKSET.....	13
2.2.1 Opetus- ja kulttuuriministeriön strategia karttana	14
2.2.2 Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia.....	14
2.2.3 Selvitysten pohjalta nousseita strategisia tavoitteita.....	15
2.3 STRATEGIAT JA KYVYKKYYDET.....	15
2.3.1 Opetus- ja kulttuuriministeriön strategia ja kyvykkyydet.....	15
2.3.2 Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia ja kyvykkyydet	16
2.3.3 Selvitysten pohjalta nousseet strategiset tavoitteet ja kyvykkyydet.....	18
2.4 KYVYKKYYDET	18
2.4.1 Kyvykkyydskartta.....	19
2.4.2 Tarvittavat resurssit.....	19
2.5 TAITEEN PERUSOPETUKSEN SIDOSARKKITEHTUURI.....	21
3. TOIMINTA-ARKKITEHTUURI	22
3.1 TOIMIJAT JA ROOLIT.....	22
3.2 TOIMIJOIDEN VUOROVAIKUTUS	23
3.3 PALVELUKARTTA.....	24
3.4 TOIMINNALLISTEN PALVELUIDEN KUVAUKSET	25
3.5 PALVELUITA TUOTTAVAT PROSESSIT.....	33
3.5.1 Opetus- ja kulttuuriministeriön palvelualueen prosessit.....	33
3.5.2 Opetushallituksen palvelualueen prosessit	33
3.5.3 Koulutuksen järjestäjien ja ylläpitäjien sekä oppilaitosten palvelualueen prosessi.....	34
4. TIETOARKKITEHTUURI	34
4.1 TAITEEN PERUSOPETUKSEN SANASTO.....	35
4.2 KESKEISET TPO:N KÄSITEMALLIT.....	47
4.2.1 Taiteen perusopetuksen taiteenalat	47
4.2.2 Opetussuunnitelmat –käsitelmä	48

1. JOHDANTO JA ARKKITEHTUURIN RAKENTEET

Tässä luvussa kuvataan arkkitehtuurin rakenne, laajuus ja arkkitehtuurin hallintamalli.

1.1 Johdanto

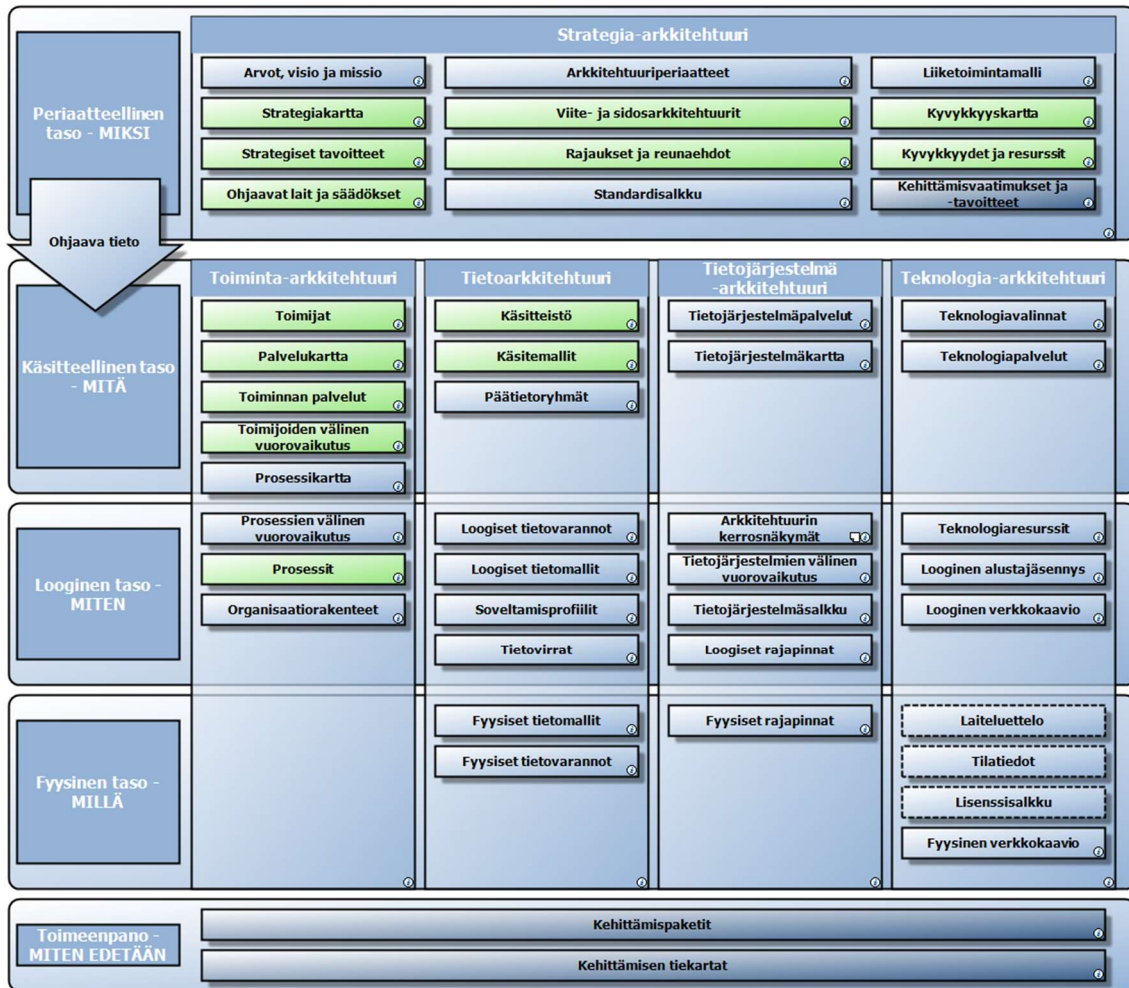
Viitearkkitehtuuri kuvaa taiteen perusopetuksen toimialan tavoitetilan tulevaisuudessa. Se on kehittämisen päivittyvä työkalu, joka tukee valittujen strategioiden toteutumista.

Viitearkkitehtuuri on julkinen dokumentti, joka on suunnattu erityisesti koulutuksen järjestäjille, oppilaitoksille, ohjausryhmille ja rahoittajille. Myös muut yhteistyökumppanit, kuten muut koulutussektorit, voivat hyödyntää viitearkkitehtuuria. Arkkitehtuurin käyttöohje sisältää eritellysti tietoa siitä, kuinka arkkitehtuuria käytetään.

1.2 Kuvatut kohteet eli artefaktit

Viitearkkitehtuuri perustuu Kokonaisarkkitehtuurin suunnittelu ja kehittäminen -suositukseen (JHS 179) <https://www.suomidigi.fi/ohjeet-ja-tuki/jhs-suositukset/jhs-179-kokonaisarkkitehtuurin-suunnittelu-ja-kehittaminen>, joka määrittelee julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurimenetelmän. Kokonaisarkkitehtuuri on toiminnan, prosessien ja palvelujen, tietojen, tietojärjestelmien ja niiden tuottamien palvelujen muodostaman kokonaisuuden rakenne. Alla olevassa diagrammissa on merkitty JHS 179 -viitekehykseen vihreällä tässä arkkitehtuurissa kuvattavaksi valitut kohteet. Valitut kohteet ovat diagrammeja, taulukoita tai sanallisia kuvauksia. Tässä arkkitehtuurissa keskitytään strategia-, toiminta- ja tietoarkkitehtuureihin.

Taiteen perusopetuksen viitearkkitehtuuri

Diagrammi 1. Kuvatut arkkitehtuuriartefaktit

1.3 Arkkitehtuurin metamalli eli sen rakenne

Metamalli kuvaa arkkitehtuurin rakennetta. Se koostuu pääasiassa kolmesta arkkitehtuurisesta kokonaisuudesta: strategisesta tasosta, toiminta-arkkitehtuurista ja tietoarkkitehtuurista.

Strategisella tasolla on tunnistettu ulkoiset ajurit tai megatrendit, joihin vastataan ja joihin löydetään ratkaisut strategisilla tavoitteilla. Megatrendi tarkoittaa yleistä ja maailmanlaajuista kehityssuuntaa, jolla odotetaan olevan mittavia yhteiskunnallisia vaikutuksia. Niihin vastaavat strategiset tavoitteet tarkennetaan edelleen strategisiksi tuloksiksi. Tuloksien toteutumista mitataan indikaattoreilla eli mittareilla. Lisäksi on tunnistettu sidosarkkitehtuurit sekä keskeiset lait ja asetukset, jotka viitearkkitehtuurissa on huomioitava.

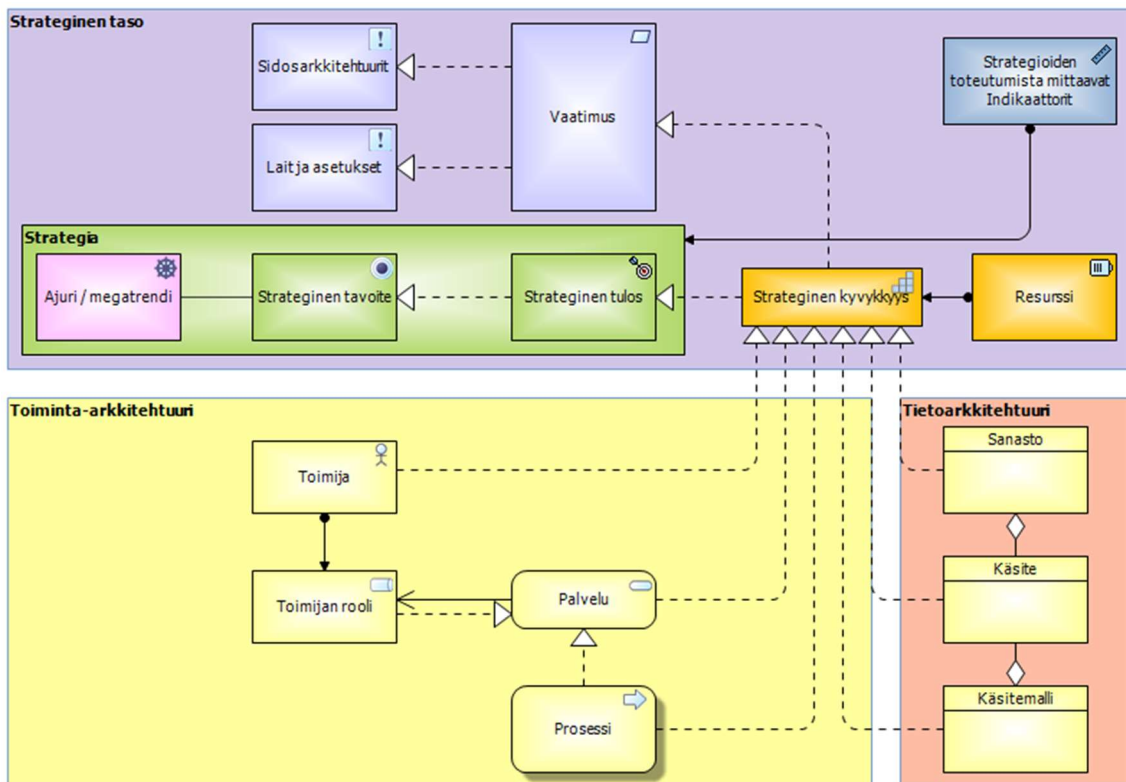
Kyvykkyydet ovat asioita, kuten osaamista, toimintatapoja, tietoja ja tietojärjestelmiä, jotka pitää olla olemassa, hankkia tai kehittää, jotta strategiset tavoitteet voidaan saavuttaa.

Kyvykkyyteen liittyvät organisaation tarvitsemat resurssit, joita ilman kyvykkyys ei toteudu.

Kyvykkyyksillä toteutetaan strategiset toimenpiteet, strategiset toimenpiteet realisoivat strategiset tavoitteet ja strategiset tavoitteet ovat vastaus megatrendeihin/ajureihin. Kyvykkyydet asettavat vaatimuksia taiteen perusopetuksen toiminnalle, ja nämä vaatimukset ja kyvykkyydet toteutetaan toiminta- ja tietoarkkitehtuurilla.

Toiminta-arkkitehtuurissa kuvataan toimijat ja niiden roolit. Toimijat rooleissaan joko käyttävät tai tuottavat palveluita. Palvelut toteutetaan prosessien avulla. Palvelut ja prosessit yhdessä toteuttavat kyvykkyyksiä.

Tietoarkkitehtuurissa on tunnistettu käytettävät käsitteet ja sanasto sekä kuvattu keskeisimmistä käsitteistä muodostetut käsittemallit.

Diagrammi 2. Metamalli

1.4 Rajaukset

TPO:n viitearkkitehtuuri on tavoitetilan arkkitehtuuri, ja se kuvaa ajanjaksoa 2025-2030. Arkkitehtuuri on päivittyvä dokumentti.

Taulukossa 1 on kuvattu arkkitehtuurin sisällöllinen rajaus. Taulukon toisessa palstassa on tarvittaessa tarkennettu rajausta rajaamalla pois joitakin kokonaisuuksia.

Taulukko 1. Viitearkkitehtuurin rajaus

Viitearkkitehtuuri kattaa	Viitearkkitehtuuri ei kata
Kattaa koko TPO kentän toiminnan tavoitetilan.	Ei kuvata nykytilaa
Kuvataan erityisesti arkkitehtuurin periaatteellinen taso ja toiminta-arkkitehtuuri.	
Tieto- ja tietojärjestelmäarkkitehtuurit kuvataan vain tarvittavilta osin.	Ei kuvata teknologia-arkkitehtuuria
Määritellään strategian toteutumista mittaavat indikaattorit (2022).	

1.5 Arkkitehtuurin hallintamalli

Viitearkkitehtuurille tehtiin yksinkertainen ja selkeä hallintamalli, joka ohjaa viitearkkitehtuurin kehittämistä ja ylläpitämistä. Hallintamalli kuvaa miten arkkitehtuurityön ja viitearkkitehtuurin hallinta organisoidaan, mitä rooleja hallintaan kuuluu sekä miten kokonaisarkkitehtuurityötä käytännössä tehdään (Lähde: JHS179).

Taulukko 2. Arkkitehtuurin hallintamalli

Taiteen perusopetuksen viitearkkitehtuurin vastuutahot		Tarkennukset ja lisätietoja
1.	Arkkitehtuurin omistaa OKM	
2.	Arkkitehtuuria hallinnoi Kasvatuksen, osaamisen, koulutuksen ja opetuksen kokonaisarkkitehtuuriryhmä	Vastaa koulutusasteiden arkkitehtuurien yhteentoimivuudesta Kouluasteiden omissa ryhmissä voi olla kuntien edustus
3.	Hyväksytetään Kulttuuri- ja taidepolitiikan osastolla (KUPO)	
4.	Arkkitehtuuria ylläpitää Kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto (KUPO)	
5.	Arkkitehtuurin päivitys tehdään tarvittaessa omistajan ohjauksessa	
Arkkitehtuurin hyödyntäminen ja ohjaavuus		
6.	Arkkitehtuuri on suosittava	

Taiteen perusopetuksen viitearkkitehtuurin vastuutahot		Tarkennukset ja lisätietoja
Arkkitehtuurin voimassaoloaika		
7.	Arkkitehtuuri on voimassa toistaiseksi	
Arkkitehtuurin dokumentaatio		
8.	Arkkitehtuuridokumentaatio säilytetään opetus- ja kulttuuriministeriön wikissä https://wiki.eduuni.fi/x/0JuKCg	Virallinen
9.	Arkkitehtuuri julkaistaan myös arkkitehtuuripankin julkaisupankissa https://arkkitehtuuripankki.onqpr.com	Avoin, ei tarvitse kirjautua. Ks. toimialat/opetus- ja kulttuuriministeriö
10.	CSC säilyttää archimate-kieliset mallinnukset. Kuvauskielen versio on archmate 3.1 Linkki the Open groupin archimate 3.1. spesifikaatioon: https://pubs.opengroup.org/architecture/archimate3-doc/	Diagrammit on tehty QPR EnterpriseArchitect -työkalulla

2. STRATEGINEN ARKKITEHTUURI

Strategisessa arkkitehtuurissa kuvataan taiteen perusopetuksen toimintaa ohjaavat elementit. Se koostuu keskeisistä laeista ja asetuksista, strategioista ja selvityksistä sekä kyvykkyyksistä. Strateginen arkkitehtuuri kokoaa ja jäsentää tietoa laeista ja säädöksistä sekä auttaa hahmottamaan niiden suhdetta paitsi toisiinsa, myös taiteen perusopetuksen kokonaisarkkitehtuuriin.

2.1 Keskeiset lait ja asetukset

Taulukko 3. Lait ja asetukset

Laki	Kuvaus	Vaatus	Lakisääteiset tehtävät	Miten huomioidaan
Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998)	Lain tarkoituksena on kuvata taiteen perusopetuksen osa-alueita ja luonnetta. Laki	Velvoittava, laki huomioidaan kokonaisuudessaan	Velvoittaa koulutuksen järjestäjiä	Huomioidaan kokonaisuutena

Laki	Kuvaus	Vaativuus	Lakisääteiset tehtävät	Miten huomioidaan
https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980633	määrittelee taiteen perusopetuksen koulutukseksi, joka on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää, mutta linjaa taiteen perusopetuksen olevan edellisen lisäksi myös muuta taiteenalan harrastamista.			
Asetus taiteen perusopetuksesta (813/1998) https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980813	Asetuksessa linjataan taiteen perusopetuksen oppimäärät, opetussuunnitelma-perustainen opetus, arvioinnin uusiminen ja oikaisu sekä koulutuksen järjestämisluvan haun prosessi.	Velvoittava	Velvoittaa koulutuksen järjestäjiä	
Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998) https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980986	Asetuksen tarkoituksena on kuvata perusopetuksen, lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen opettajien ja rehtorien kelpoisuusvaatimukset.	Velvoittava, otettava huomioon henkilövalinnoissa	Velvoittaa koulutuksen järjestäjiä	Kuvataan kunkin asteen opettajien kelpoisuudesta säädetyt määräykset
Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1705/2009) https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980986	Taiteen perusopetusta koskien laissa säädetään valtionosuudesta opetustuntikohtaisesti rahoitetun taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin, valtionavustuksista sekä opetustuntikohtaisesti rahoitetun taiteen	Velvoittava	Velvoittaa koulutuksen järjestäjiä, ylläpitäjiä, oppilaitoksia ja rahoittajia	Huomioidaan vuosittaisissa yksikköhinta- ja suoritelmämääräyksissä

Laki	Kuvaus	Vaatus	Lakisääteiset tehtävät	Miten huomioidaan
	perusopetuksen yksikköhinnasta			
Asetus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1766/2009) https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20091766	Taiteen perusopetusta koskien asetuksessa säädetään perustamishankkeista sekä Opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön keskinäisestä roolista valtionapuviranomaisena eräissä tapauksissa.	Velvoittava	Ohjeistaa ja velvoittaa OPH:n ja OKM:n toiminnassa	
Laki kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta (1704/2009) https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20091704	Laki määrittää kunnan valtionosuustehtävien (määritellään taiteen perusopetuksen suhteen tarkemmin Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998): https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980633) käyttökustannuksiin myönnettävän valtionosuuden määräytymistavan.	Velvoittava	Velvoittaa rahoituksesta päättäviä tahoja	
Valtioneuvoston asetus kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1446/2014) https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141446	Asetus tarkentaa kunnan peruspalvelujen valtionosuuden määräytymistä.	Velvoittava	Velvoittaa rahoituksesta päättäviä tahoja	

Laki	Kuvaus	Vaatus	Lakisääteiset tehtävät	Miten huomioidaan
Laki vapaasta sivistystyöstä (643/1998) https://www.finlex.fi/laki/ajantasa/1998/19980632	Lain tarkoituksena on kuvata vapaan sivistystyön järjestämisen koulutuksen osa-alueita ja luonnetta. Lain tarkoituksena on edistää ihmisten elinikäistä, omaehtoista oppimista, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta ja näin tukea yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta.	Velvoittava, otettava huomioon opetuksen järjestämisen yhteydessä	Velvoittaa kansalaisopistojen, kansanopistojen, kesäyliopistojen, liikunnan koulutuskeskusten ja opintokeskusten opetuksen järjestämistä	Opetuksen järjestämisen suunnitelmat tehdään osa-alueittain
Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) https://www.finlex.fi/laki/ajantasa/2019/20190166	Laissa linjataan kuntien kulttuuritoiminnan soveltamisalasta, lain tavoitteista lähtökohtina demokratia, asukaslähtöisyys, tasa-arvo, kestävä kehitys sekä kulttuurinen moninaisuus ja vuoropuhelu, kunnan velvollisuudesta järjestää kulttuuritoimintaa, kunnan asukkaiden mahdollisuudesta osallistua ja vaikuttaa kunnan kulttuuritoimintaan, Opetus ja kulttuuriministeriön luvasta antaa kunnalle kulttuuritoiminnan kehittämistehtävä, yhteistyöstä, arvioinnista ja rahoituksesta.		Velvoittaa kuntia kulttuuritoiminnan järjestämisessä, (sisältää kirjauksen tavoitteellisen kulttuurin ja taiteen eri alojen kulttuurikasvatuksesta)	
Yleissopimus lapsen oikeuksista (YK)	Lapsen oikeuksien tavoitteena on huomioida lapsen näkökulma	Velvoittava, lapsen oikeuksien huomioiminen	Velvoittaa opetuksen järjestäjää,	

Laki	Kuvaus	Vaatus	Lakisääteiset tehtävät	Miten huomioidaan
https://www.unicef.fi/tyomme/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-sopimus/lapsen-oikeuksien-sopimuksen-koko-teksti/	opetuksessa ja lapselle tyypilliset toimintamuodot kuten leikki.	opetuksen järjestämisessä	oppilaitoksia ja OPH:ta ottamaan huomioon lasten oikeuksien toteutumisen TPO toiminnassa	
Kuntalaki (410/2015) https://www.finlex.fi/laki/ajantasa/2015/20150410	Lain tarkoituksena on luoda edellytykset kunnan asukkaiden itsehallinnon sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumiselle kunnan toiminnassa. Lain tarkoituksena on myös edistää kunnan toiminnan suunnitelmallisuutta ja taloudellista kestävyyttä.	Velvoittava		
Tietosuojalaki (1050/2018) https://www.finlex.fi/laki/ajantasa/2018/20181050	Henkilötietojen käsittelyn kansallinen yleislaki	Osoitusvelvollisuus		Kuvataan organisaatioiden kokonaisarkkitehtuureissa henkilötietojen käsittelyprosessit sekä ne palvelut ja prosessit, joissa käsitellään GDPR-dataa
Tiedonhallintalaki (906/2019)	Laki varmistaa viranomaisten tietoaineistojen yhdenmukaisen ja	Tietoturva-tason ja tiedonhallintamallin huomioiminen	Tiedonhallintamalli	Tiedonhallintamallit tehdään tiedonhallintayksiköittäin,

Laki	Kuvaus	Vaatus	Lakisääteiset tehtävät	Miten huomioidaan
https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190906	<p>laadukkaan hallinnan sekä tietoturvallisen käsittelyn julkisuusperiaatteen toteuttamiseksi.</p> <p>Se mahdollistaa viranomaisten tietoineistojen turvallisen ja tehokkaan hyödyntämisen, jotta viranomainen voi hoitaa tehtävänsä ja tarjota palvelunsa hallinnon asiakkaille hyvää hallintoa noudattaen tuloksellisesti ja laadukkaasti.</p> <p>Se edistää tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteen toimivuutta.</p>			jotka ovat viranomaisia, joiden tehtävänä on järjestää tiedonhallinta tämän lain vaatimusten mukaisesti. Esimerkiksi kunta tekee yhteisen tiedonhallinta mallin.
<p>Tekijänoikeuslaki</p> <p>https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404</p>	<p>Laissa säädetään mm. tekijänoikeuden kohteista ja sisällöstä, teosten käytöstä, jälleenmyyntikorvauksesta, tekijänoikeuden siirtymisestä, voimassaoloajasta, tekijänoikeuden lähioikeuksista sekä lain soveltamisesta.</p>	<p>Huomioidaan opetuskäyttöön liittyvät rajoitukset tekijän-oikeuksiin</p>	<p>Velvoittaa koulutuksen järjestäjiä</p>	
<p>Laki digitaalisten palveluiden tarjoamisesta</p> <p>https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2019/20190306?search%5</p>	<p>Lain tarkoituksena on edistää digitaalisten palvelujen saatavuutta, laatua, tietoturvallisuutta sekä sisällön saavutettavuutta ja siten parantaa jokaisen</p>	<p>Otettava huomioon kaikkien asiointipalveluiden kehittämisessä</p>	<p>Velvoittaa koulutuksen järjestäjiä</p>	

Laki	Kuvaus	Vaatus	Lakisäätöiset tehtävät	Miten huomioidaan
Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=saavutettavuusdirektiivi	<p>mahdollisuuksia käyttää yhdenvertaisesti digitaalisia palveluja.</p> <p>Lailla pannaan täytäntöön EU:n saavutettavuusdirektiivi.</p>			

2.2 Strategiat ja selvitykset

Tässä arkkitehtuurissa on tunnistettu seuraavat kehittämistä ohjaavat strategiat ja selvitykset:

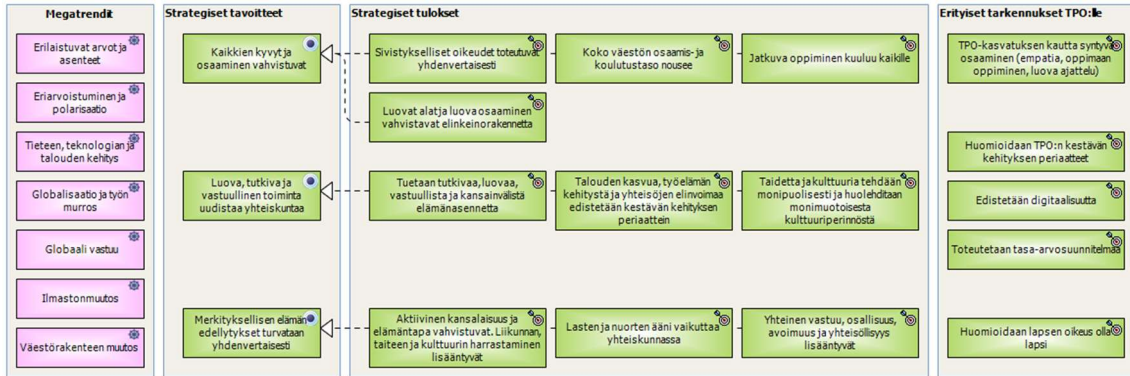
- 1) Opetus- ja kulttuuriministeriön strategia, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161521/OKM12.pdf>
- 2) Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79811/okm20.pdf>
- 3) Selvitys taiteen perusopetuksen rahoitusjärjestelmän uudistamistarpeesta, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161668/27_19_Taiteen_perusopetus_OK.pdf ja
- 4) Selvitys taiteen perusopetuksen järjestämisestä lukuvuonna 2019-2020, https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/taiteen_perusopetus_2020.pdf

Lisäksi on laadittu koulutuspoliittinen selonteko <https://okm.fi/koulutusselonteko>, jonka hallitus on antanut eduskunnalle. Selonteolla luodaan tilannekuva koulutuksen nykytilasta sekä tavoitetila. Tarkastelu kohdistuu koko koulutusjärjestelmään ja tutkimuksen kehittämiseen. Koulutuspoliittinen selonteko ei sisällä koulutuksen toimialan kokonaisuutta koskevia digitalisaation linjauksia tai visiota. Selonteossa on sen sijaan eri koulutusasteiden ja -sektoreiden digitalisaatiokehityksen kannalta relevantteja kirjauksia. Selonteon luvun 3.8 (Taide- ja kulttuurikasvatus ja -opetus ja taiteen perusopetus) tavoitteeksi on asetettu taide- ja kulttuurikasvatuksen ja -opetuksen ja taiteen perusopetuksen tukeminen. Tämä arkkitehtuuri on linjassa edellä mainitun tavoitteen ja siihen kytkeytyvien toimenpiteiden kanssa.

Strategioiden toteutumista mitataan indikaattoreilla. Indikaattorit eivät ole osa arkkitehtuuria, vaan erillinen työkalu.

2.2.1 OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN STRATEGIA KARTTANA

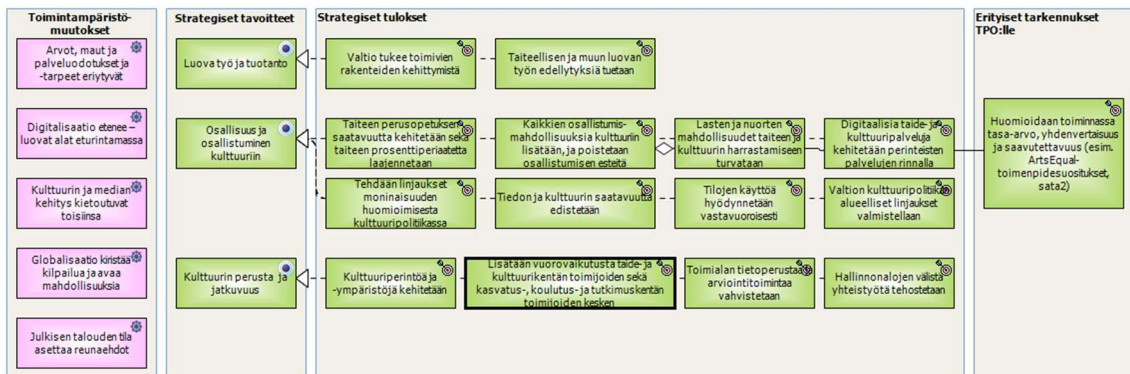
Megatrendit ovat ulkoisia muuttujia tai niin sanottuja makroilmiöitä, joiden vaikutukset huomioidaan ja joihin pyritään vastaamaan strategisilla tavoitteilla. Tavoitteet on edelleen tarkennettu strategisiksi tuloksiksi, jotka toteutuessaan realisoivat strategiset tavoitteet. Strategiakarttoihin on vielä lisätty joitakin taiteen perusopetukselle erityisiä tarkennuksia.

Diagrammi 3. Opetus- ja kulttuuriministeriön strategiasta tunnistetut strategiset tavoitteet ja tulokset sekä erityiset tarkennukset taiteen perusopetukselle

2.2.2 OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN KULTTUURIPOLITIIKAN STRATEGIA

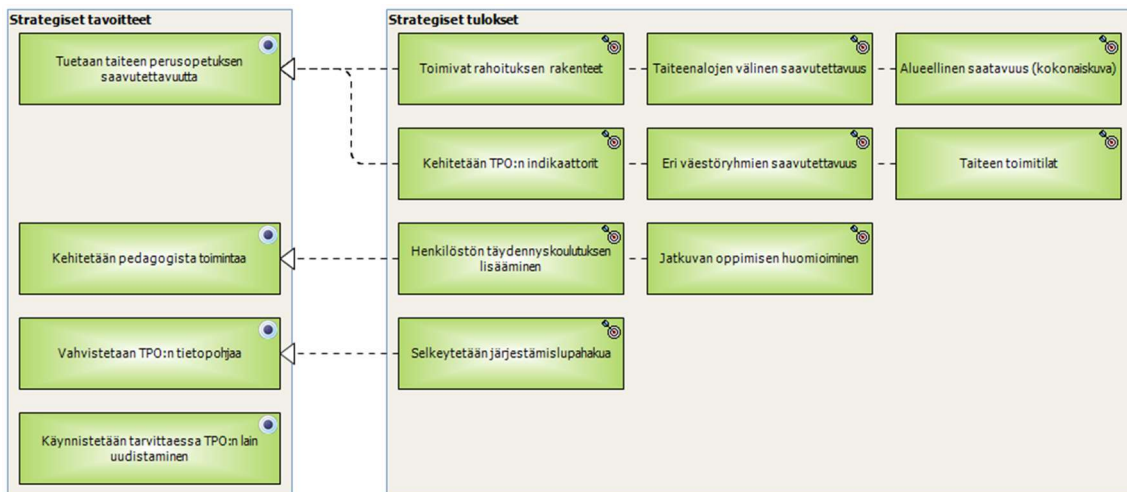
Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia kuvaa strategisia tavoitteita ja niistä johdettuja strategisia tuloksia, jotka pyrkivät vastaamaan tunnistettuihin toimintaympäristön muutoksiin.

Diagrammi 4. Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategiasta tunnistetut strategiset tavoitteet ja tulokset sekä erityiset tarkennukset taiteen perusopetukselle

2.2.3 SELVITYSTEN POHJALTA NOUSSEITA STRATEGISIA TAVOITTEITA

Seuraava kartta perustuu Selvitys taiteen perusopetuksen rahoitusjärjestelmän uudistamistarpeesta https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161668/27_19_Taiteen_perusopetus_OK.pdf ja Selvitys taiteen perusopetuksen järjestämisestä luvuvuonna 2019-2020 https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/taiteen_perusopetus_2020.pdf -dokumentteihin. Selvitykset on mallinnettu samalla periaatteella kuin aiemmat tässä luvussa kuvatut strategiat.

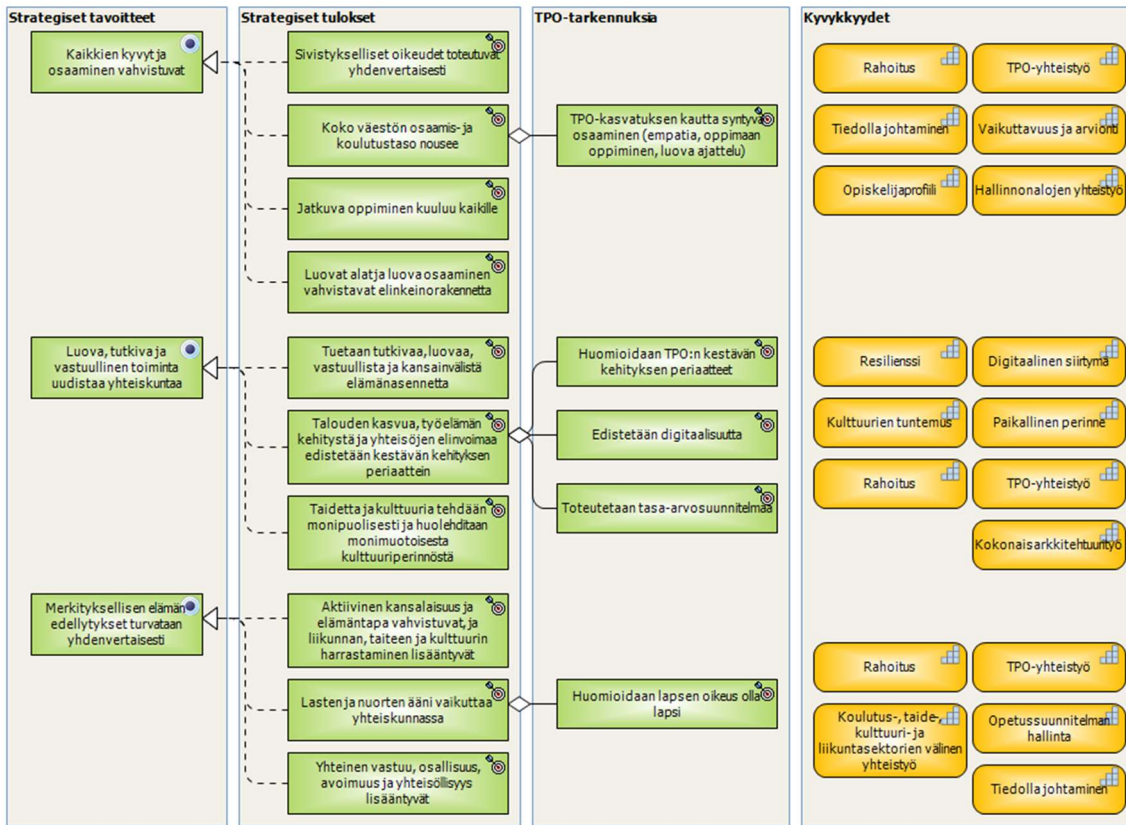
Diagrammi 5. Selvityksistä tunnistetut strategiset tavoitteet ja tulokset

2.3 Strategiat ja kyvykkyydet

Tässä luvussa kuvataan strategisten tavoitteiden ja tulosten saavuttamiseen tarvittavat kyvykkyydet. Kyvykkyydet mahdollistavat strategisten tulosten toteutumisen ja sitä kautta strategisten tavoitteiden saavuttamisen.

2.3.1 OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN STRATEGIA JA KYVYKKYYDET

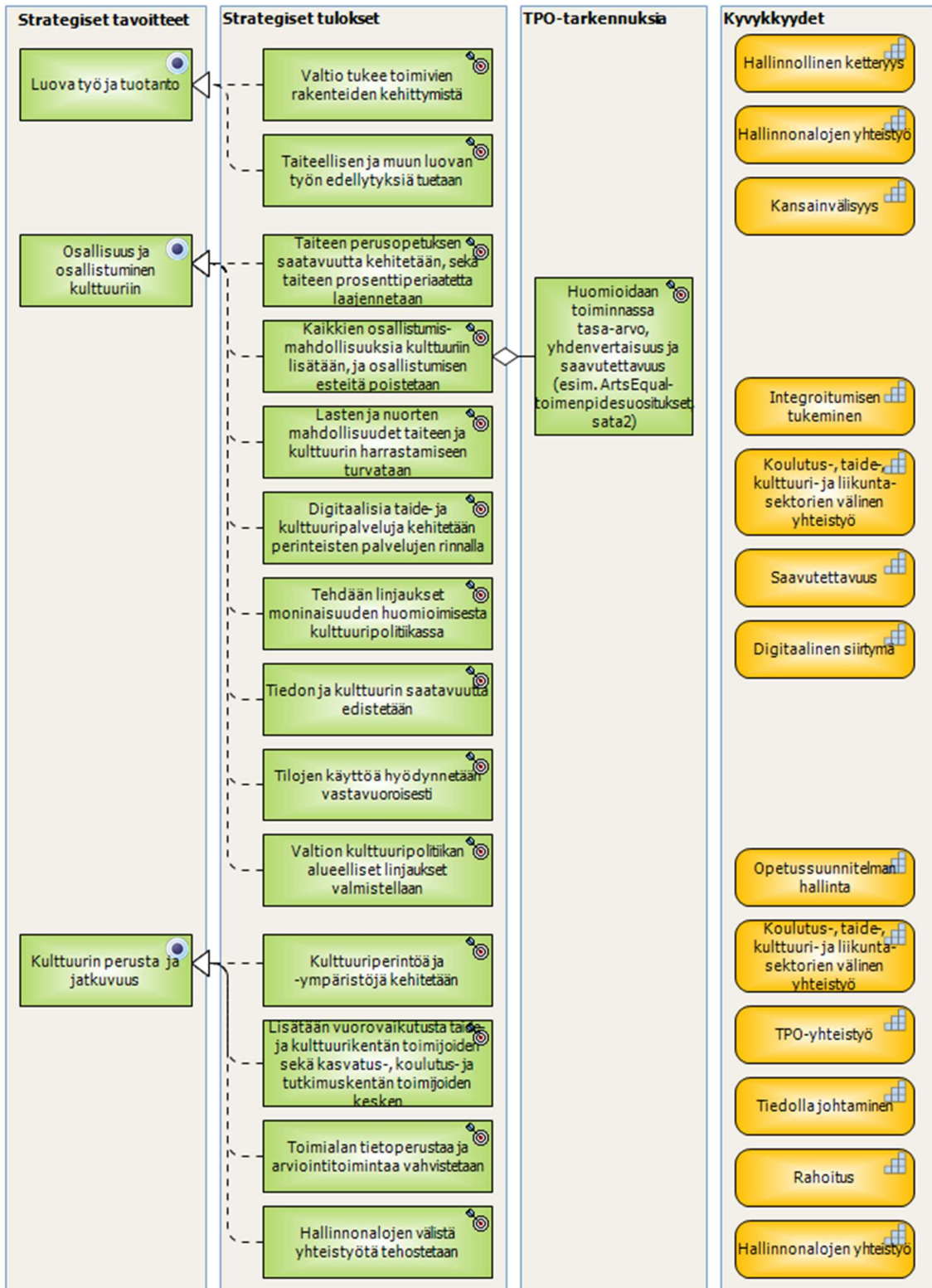
Opetus- ja kulttuuriministeriön strategia ja sen toteutumista tukevat kyvykkyydet kuvaavat taiteen perusopetuksen kolmea strategista päätavoitetta: kaikkien kyvyt ja osaaminen vahvistuvat; luova, tutkiva ja vastuullinen toiminta uudistaa yhteiskuntaa; ja merkityksellisen elämän edellytykset turvataan yhdenvertaisesti.

Diagrammi 6. Opetus- ja kulttuuriministeriön strategiasta tunnistetut strategiset tavoitteet ja tulokset sekä tarvittavat kyvykkyydet

2.3.2 OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN KULTTUURIPOLITIIKAN STRATEGIA JA KYVYKKYYDET

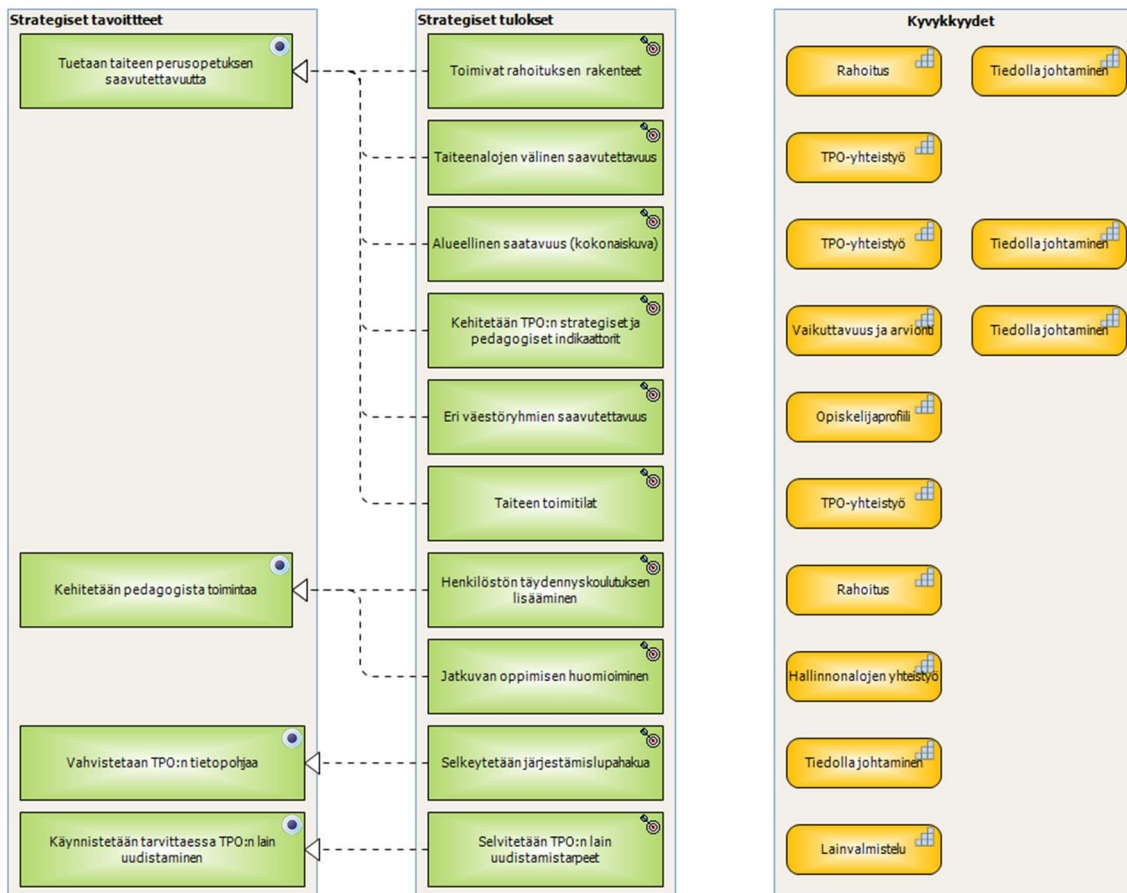
Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia ja sen toteutumista tukevat kyvykkyydet kuvaavat taiteen perusopetuksen kulttuuripolitiikan kolmea strategista tavoitetta: luova työ ja tuotanto; osallisuus ja osallistuminen kulttuuriin; ja kulttuurin perusta ja jatkuvuus.

Diagrammi 7. Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategiasta tunnistetut strategiset tavoitteet ja tulokset sekä tarvittavat kyvykkyydet

2.3.3 SELVITYSTEN POHJALTA NOUSSEET STRATEGISET TAVOITTEET JA KYVYKKYYDET

Tässä alaluvussa kuvataan edellä mainittujen selvitysten pohjalta nousseita strategisia tavoitteita sekä niitä mahdollistavia kyvykkyksiä. Strategisia tavoitteita ovat taiteen perusopetuksen saavutettavuuden tukeminen, pedagogisen toiminnan kehittäminen, taiteen perusopetuksen tietopohjan vahvistaminen ja tarvittaessa taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön uudistaminen.

Diagrammi 8. Selvityksistä tunnistetut strategiset tavoitteet ja tulokset sekä tarvittavat kyvykkyudet

2.4 Kyvykkyudet

Strategiset kyvykkyudet johdetaan strategioista. Tässä kuvatut kyvykkyudet ovat asioita, kuten osaaminen, toimintatavat, tiedot ja tietojärjestelmät, jotka organisaatioilla pitää olla, jotta strategiset tavoitteet saavutetaan. Kyvykkyudet on tässä ryhmitelty ohjauksen kehittämiseen liittyviin ja opetuksen kehittämiseen liittyviin kyvykkyyksiin. Diagrammissa kuvatut kyvykkyudet ovat vain osa taiteen perusopetuksen kyvykkyyksistä.

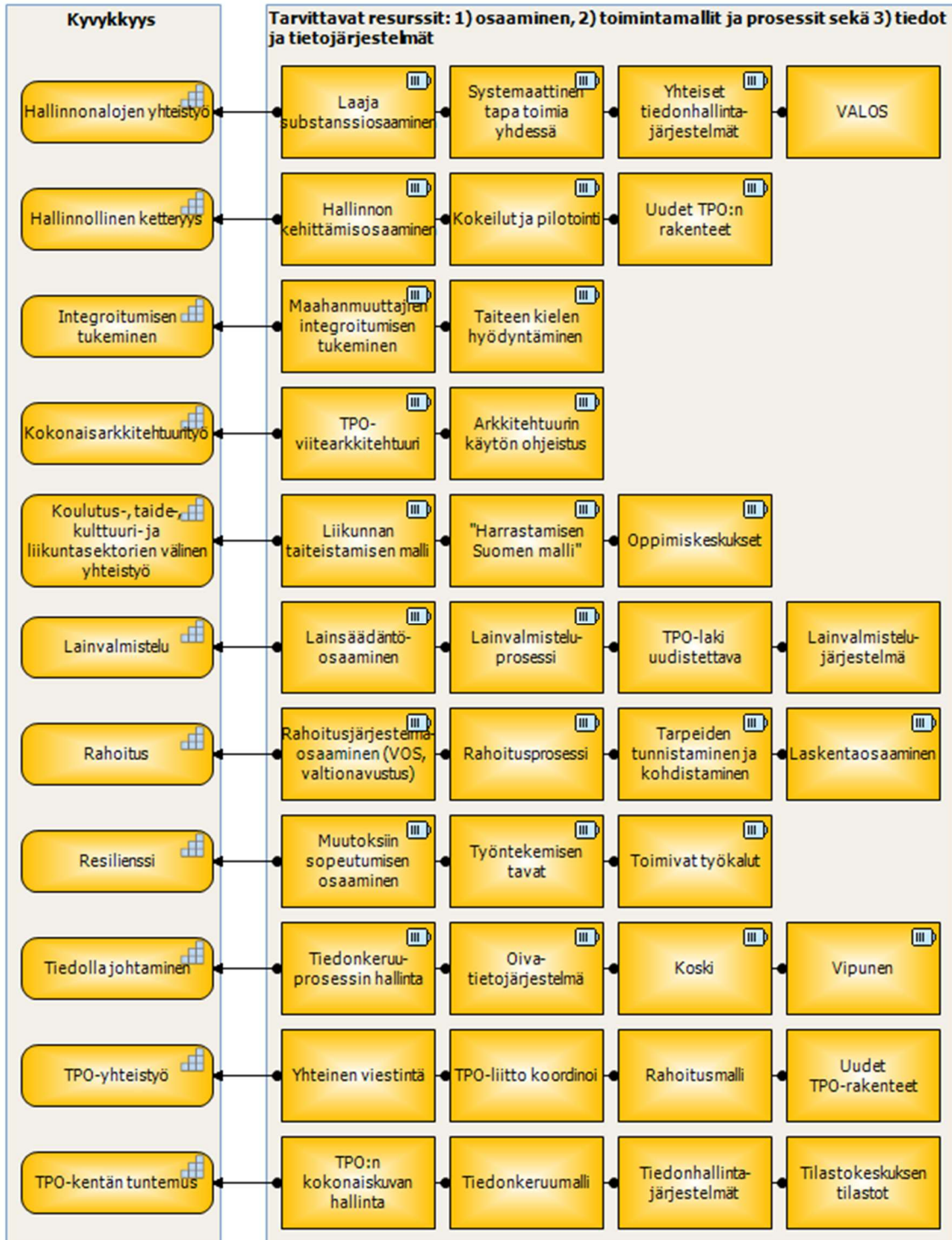
2.4.1 KYVYKKYYSKARTTA

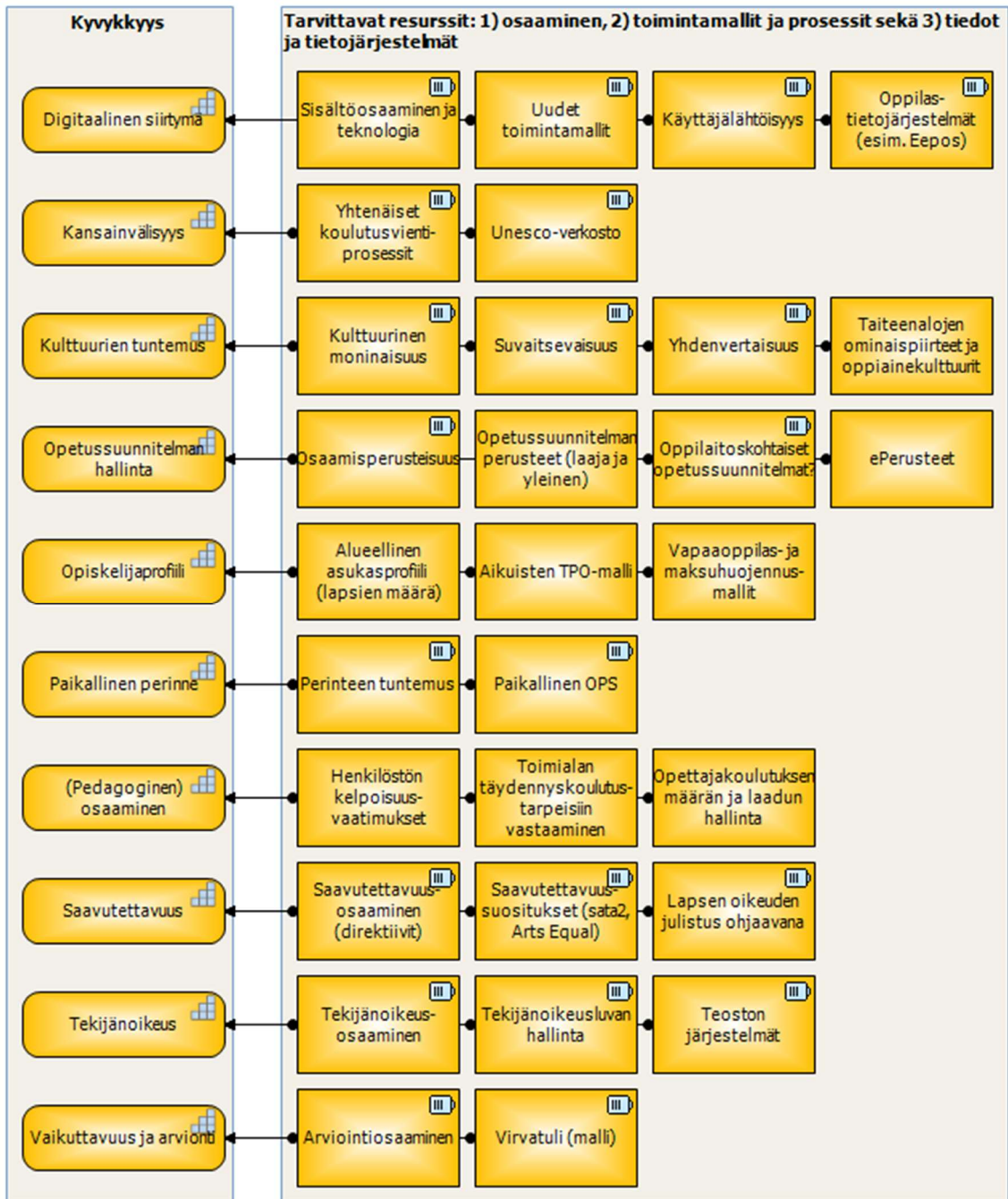
Diagrammi 9. Kyvykkyyskartta

2.4.2 TARVITTAVAT RESURSSIT

Tässä luvussa kuvataan, joista kyvykkyudet koostuvat. Niitä ovat esimerkiksi osaaminen, toimintamallit ja prosessit sekä tiedot ja tietojärjestelmät. Resurssien kuvaaminen edesauttaa ymmärtämään kyvykkyysien sisältöä ja tarkoitusta. Resurssit on ryhmitelty kyvykkyyskartan mukaiseen kahteen ryhmään: 1) ohjauksen kehittämiseen liittyvät kyvykkyudet ja resurssit ja 2) opetuksen kehittämiseen liittyvät kyvykkyudet ja resurssit.

Diagrammi 10. Ohjauksen kehittämiseen liittyvät kyyvykkydet ja resurssit

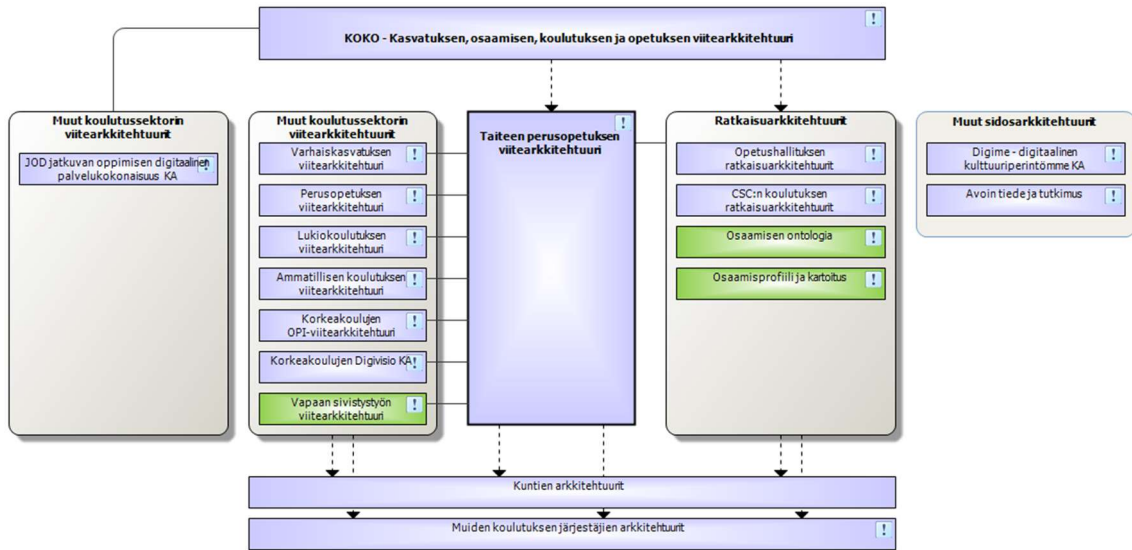

Diagrammi 11. Opetuksen kehittämiseen liittyvät kyykykydet ja resurssit

2.5 Taiteen perusopetuksen sidosarkkitehtuuri

Diagrammissa on kuvattu taiteen perusopetuksen keskeiset sidosarkkitehtuurit. Ylhäällä on TPO-arkkitehtuuria ohjaava KOKO - kasvatuksen, osaamisen koulutuksen ja opetuksen viitearkkitehtuuri. Vasemmalla puolella on muiden koulutussektorien viitearkkitehtuurit. Vapaan sivistystyön viitearkkitehtuuria ei ole vielä kuvattu. Oikealla puolella on keskeisimmät ratkaisuarkkitehtuurit, jotka kuvaavat tarkemmin kansallisten koulutuspalveluiden

toteutuksen. Vihreällä merkittyjä ei ole toistaiseksi kuvattu.

Diagrammi 12. Taiteen perusopetuksen sidosarkkitehtuurit

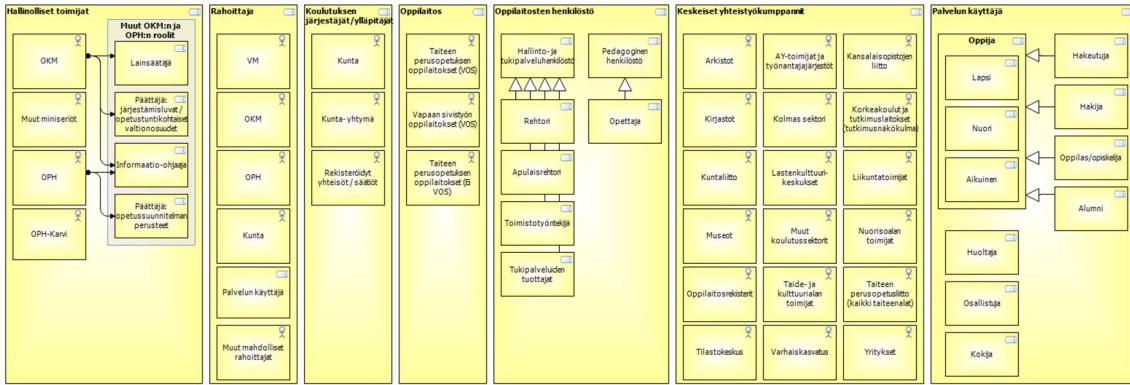
Toiminta-arkkitehtuuri on kokonaisarkkitehtuurin osa-alue, joka kuvaa organisaatioiden toiminnallisia rakenteita. Se kuvaa keskeiset toimijat, niiden roolit ja vuorovaikutuksen sekä toiminnalliset palvelut ja prosessit.

3. TOIMINTA-ARKKITEHTUURI

Toiminta-arkkitehtuuri on kokonaisarkkitehtuurin osa-alue, joka kuvaa organisaatioiden toiminnallisia rakenteita. Se kuvaa keskeiset toimijat, niiden roolit ja vuorovaikutuksen sekä toiminnalliset palvelut ja prosessit.

3.1 Toimijat ja roolit

Tässä luvussa on tunnistettu taiteen perusopetuksen keskeiset toimijat eli sidosryhmät. Toimijat on ryhmitelty seitsemään pääryhmään roolinsa mukaisesti.

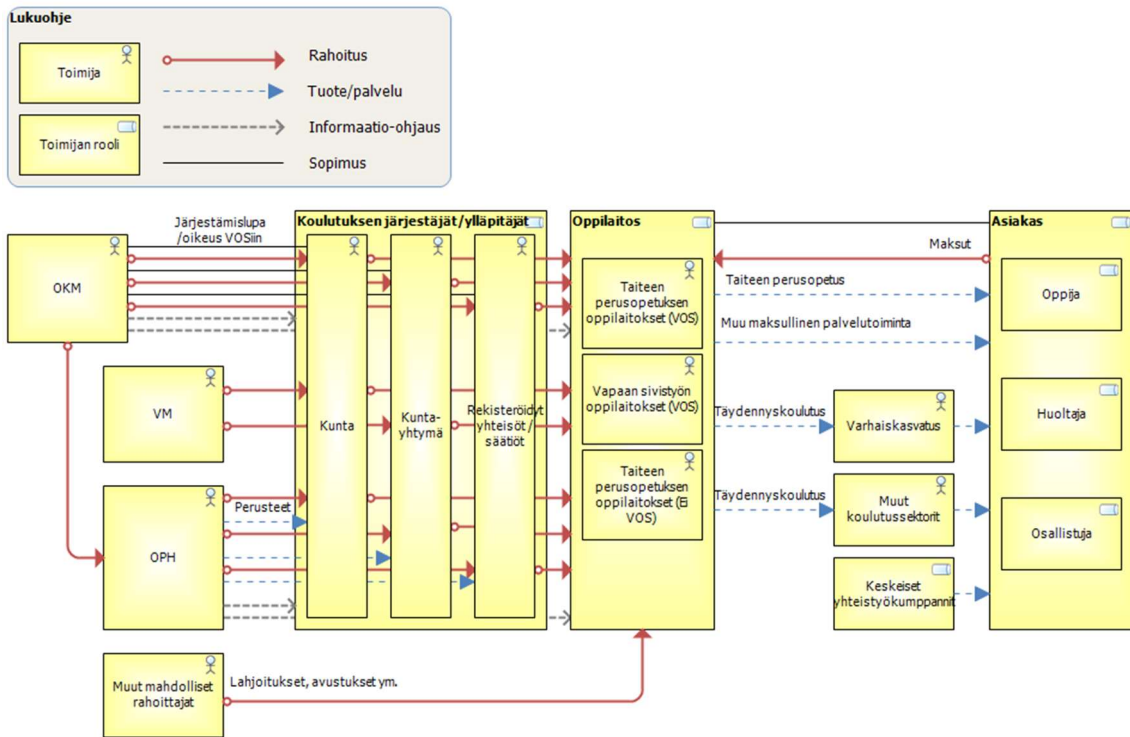
Diagrammi 13. Toimijat ryhmitelty rooleittain

3.2 Toimijoiden vuorovaikutus

Tässä luvussa on kuvattu keskeiset toimijoiden vuorovaikutussuhteet raha- ja palveluvirtoina sekä informaatio-ohjauksena. Taiteen perusopetuksen toimintaan keskeisesti vaikuttavia tekijöitä:

- Taiteen perusopetuksen toimijakentällä taiteen perusopetuksen opetustuntikohtaisen valtionosuuden piirissä olevista koulutuksen järjestäjistä/oppilaitoksista osa on kunnallisia, osa yksityisiä.
- Taiteen perusopetusta annetaan vapaan sivistystyön oppilaitoksissa. Nämä oppilaitokset ovat vapaan sivistystyön opetustuntikohtaisen valtionosuuden piirissä.
- Opetustuntikohtaiset valtionosuuspäätökset valmistellaan opetus- ja kulttuuriministeriössä.
- Valtiovarainministeriöstä myönnetään asukaskohtaista valtionosuutta kunnille, joissa on taiteen perusopetusta.
- Kunta voi järjestää tai hankkia taiteen perusopetusta. Kunta voi myöntää avustuksia taiteen perusopetusoppilaitoksille.
- Säätiöt ja muut tahot voivat myöntää avustuksia taiteen perusopetuksen koulutuksen järjestäjille/ oppilaitoksille. Yksityiset toimijat voivat rahoittaa taiteen perusopetusta.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus myöntävät valtionavustuksia taiteen perusopetuksen koulutuksen järjestäjille/ oppilaitoksille.
- Taiteen perusopetus on arvonlisäverovapaata toimintaa.
- Asiakkaat maksavat taiteen perusopetuksesta lukukausimaksuja.
- Taiteen perusopetuksen oppilaitoksissa voidaan järjestää myös muuta taiteen edistämiseen liittyvää maksullista palvelutoimintaa, josta voidaan periä osallistumismaksuja

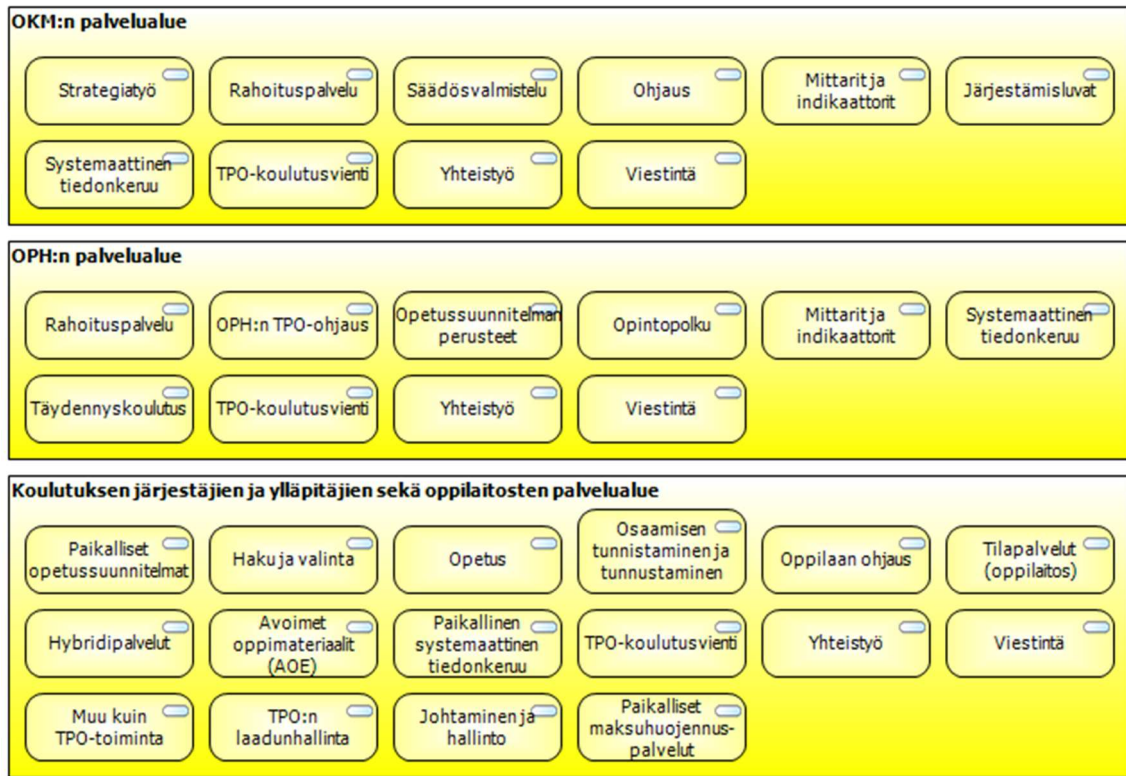
Diagrammin selkeyden vuoksi yhteistyötä ei ole kuvattu nuolina, koska sitä tapahtuu kaikkien toimijoiden välillä monensuuntaisesti.

Diagrammi 14. Toimijoiden vuorovaikutuskaavio, jossa on kuvattu taiteenperusopetuksen keskeisimmät vuorovaikutussuhteet

3.3 Palvelukartta

Palvelukartta on kokonaiskuva taiteen perusopetuksen toimialalla tuotettavista keskeisistä palveluista. Palvelut on ryhmitelty kolmeen palvelualueeseen: opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen sekä koulutuksen järjestäjien ja ylläpitäjien sekä oppilaitosten palvelualueeseen. Palvelukartan palvelut on tunnistettu aiemmissa luvuissa kuvattujen strategiakarttojen ja kyvykkyyksien sekä niiden tarvitsemien resurssien pohjalta.

Diagrammi 15. Toiminnalliset palvelut karttana

3.4 Toiminnallisten palveluiden kuvaukset

Tässä luvussa on palveluiden sanalliset kuvaukset, jotka kertovat palvelun sisällön ja tavoitteet. Lisäksi taulukoihin on merkitty kunkin palvelun tuottavat toimijat ja palveluiden käyttäjät. Näiden tietojen perusteella voidaan tunnistaa palveluiden tuottamiseen tarvittavat prosessit.

Taulukko 4. Opetus- ja kulttuuriministeriön palveluiden kuvaukset

Palvelun nimi	Palvelun kuvaus	Palvelun tuottaja(t)	Palvelun käyttäjät
3.4.1 Opetus- ja kulttuuriministeriön palvelualue			
Strategiatyö	Strategiatyön tavoitteena on suunnitella TPO-alueen tulevaisuuden kokonaisuuksia huomioiden muut koulutusasteet ja hallinnonalat. TPO-asteen strategiatyö perustuu OKM:n strategiaan ja kulttuuripolitiikan strategiaan ja mahdollisiin selvityksiin. Strategiatyö on systemaattista.	OKM	

Palvelun nimi	Palvelun kuvaus	Palvelun tuottaja(t)	Palvelun käyttäjät
	Palvelu kattaa strategian valmistelun, tekemisen ja sen toimeenpanon.		
Rahoituspalvelu	Palvelu turvaa ja varmistaa kestävän rahoituspohjan sekä rahoituksen (valtionosuudet, valtionavustukset) kohdentamisen toimijakentälle. [prosessi: Rahoituksen suunnittelu- ja valmistelu sekä talousarvioon perustuvien rahoituspäätösten valmistelu (valtionosuusprosessi ja valtionavustukset)]	OKM, OPH	Koulutuksen järjestäjät ja ylläpitäjät Hankkeet (esim. oppilaitokset)
Säädösvalmistelu	Palvelussa valmistellaan toimialaan liittyvät lait ja asetukset lainvalmistelu työryhmissä. (Ks. Finlex lainvalmistelu)	OKM	Koulutuksen järjestäjät ja ylläpitäjät sekä oppilaitokset
Ohjaus	Sisältää eri sidosryhmien informaatio-, tulos- ja strategisen ohjauksen. Palvelu sisältää jatkuvan dialogin.	OKM ja OPH	
Mittarit ja indikaattorit	Palvelussa tuotetaan mittarit ja indikaattorit arvioimaan ja mittaamaan TPO toiminnan vaikuttavuutta ja strategioiden toteutumista (kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen).	OPH, OKM	
Järjestämisluvat	Palvelussa myönnetään hakemuksesta TPO:n koulutuksen järjestämislupia ja oikeuksia opetustuntikohtaiseen valtiosuuteen. Toteutetaan Oiva-järjestelmällä.	OKM	Koulutuksen järjestäjät ja ylläpitäjät
Systemaattinen tiedonkeruu	Vahvistetaan TPO:n tietopohjaa keräämällä systemaattisesti tietoa TPO:n toiminnasta ja toimijoista sopivin välein, yhtenäisin tavoin. Tavoitteena tuntee TPO-kenttä hyvin. Palvelussa kuvataan tiedonkeruun toimintatapa, syklit ja kerättävät tiedot. Palvelu kattaa myös erillisten ns. ajankohtaisten tiedonkeruiden järjestämisen. (Esim. Koski, Opintopolku, Vipunen ja Oiva järjestämislupa palvelu). Systemaattinen tiedonkeruu tukee TPO:n	OKM, OPH	

Palvelun nimi	Palvelun kuvaus	Palvelun tuottaja(t)	Palvelun käyttäjät
	laadunarviointityötä. Palvelu sisältää tutkimustiedon systemaattisen keruun. OKM koordinoi systemaattista tiedonkeruuta.		
Koulutusvienti	Selvitetään TPO:n koulutusviennin tarpeet. Kehitetään ja koordinoidaan TPO-koulutusvientiä. Palvelu sisältää koulutusviennin kehittämisen lisäksi koulutusvientitoiminnan.	OKM, OPH ja TPO-liitto	
Yhteistyö	TPO-toimijoiden, koulutus- ja tutkimussektoreiden sekä hallinnonalojen välisen yhteistyön tukeminen. Yhteistyötä tehdään myös kansainvälisten toimijoiden kanssa. Palvelu tukee kentän yhtenäisyyttä. Koordinointi ja käytäntöjen kehittäminen toteutetaan yhdessä ja se sisältää sekä toimintamallien kehittämisen että koulutustilaisuuksien järjestämisen.		
Viestintä	Neuvontapalvelut, vaikuttajaviestintä, viestintäkanavat, viestinnän eri kielet ja kielitietoisuus, Aspara -palvelujärjestelmä, koulutustilaisuuksien järjestäminen.		

Taulukko 5. Opetushallituksen palveluiden kuvaukset

Palvelun nimi	Palvelun kuvaus	Palvelun tuottaja(t)	Palvelun käyttäjät
3.4.2 Opetushallituksen palvelualue			
Rahoituspalvelu	Palvelu turvaa ja varmistaa kestävän rahoituspohjan sekä rahoituksen kohdentamisen toimijakentälle (valtionosuudet, valtionavustukset). Rahoituspalvelu koostuu rahoituksen suunnittelusta ja valmistelusta sekä talousarvioon perustuvien rahoituspäätösten valmistelusta.	OKM ja OPH	

Palvelun nimi	Palvelun kuvaus	Palvelun tuottaja(t)	Palvelun käyttäjät
OPH:n TPO:n ohjaus	Palvelu sisältää eri sidosryhmien informaatio-, tulos- ja strategisen ohjauksen. Palvelu sisältää jatkuvan dialogin.	OPH	
Opetussuunnitelman perusteet	Palvelu tuottaa opetussuunnitelman perusteet (yleinen ja laaja oppimäärä). Se sisältää ePerusteet -palvelun paikallisen opetussuunnitelmatyön tueksi ja niiden julkaisemiseksi.	OPH	Koulutuksen järjestäjille ja oppilaitoksille
Opintopolku	<u>Opintopolku.fi</u> -palvelu tuottaa yleistä koulutustietoa jatkuvan oppimisen tueksi. Tukee TPO:n järjestämistä. Palvelu sisältää TPO:n opintosuoritukset ja osaamiset, ja sillä voi hakea myös oppilaitoksiin. TPO:n opintosuoritukset ovat yhteismitallisina opintopisteinä Koski-tietovarannossa ja Opintopolku.fi -palvelussa.	OPH	Koulutuksen järjestäjille ja oppilaitoksille ja oppijoille
Mittarit ja indikaattorit	Palvelussa tuotetaan mittarit ja indikaattorit arvioimaan ja mittaamaan TPO:n toiminnan laatua, vaikuttavuutta ja strategioiden toteutumista.	OPH, OKM	Valtionhallinto, koulutuksen järjestäjät
Systemaattinen tiedonkeruu	Palvelun tavoitteena on kerätä systemaattisesti ja kokonaisvaltaisesti TPO:sta koskevaa tietoa. Palvelu koostuu jatkuvasta syklisestä tiedonkeruusta ja erikseen toteutettavista erillisselvityksistä (esim. TPO:n tila 2019). Palvelussa määritetään tiedonkeruun syklit kerättävien tietojen ja tarpeiden mukaisesti. Kerätään muun muassa perustiedot (esim. opetustuntimäärät), kustannustiedot, opettajien kelpoisuudet ja alueellinen saatavuus.	OKM ja OPH	OKM, OPH, OAJ, Kuntaliitto, Karvi

Palvelun nimi	Palvelun kuvaus	Palvelun tuottaja(t)	Palvelun käyttäjät
TPO koulutusvienti	Palvelussa selvitetään TPO:n koulutusviennin tarpeet. Kehitetään ja koordinoidaan TPO:n koulutusvientiä. Palvelu sisältää koulutusviennin kehittämisen lisäksi koulutusvientitoiminnan.	OKM, muut ministeriöt, järjestöt, koulutusvienti-yritykset	TPO
Täydennyskoulutus	Koulutuspalvelu vastaa kentän ajankohtaisiin tarpeisiin ja tarjoaa täydentävää koulutusta oppilaitosten henkilöstölle (opettajat ja rehtorit). Koulutusta voidaan järjestää yhteistyössä esimerkiksi korkeakoulujen kanssa.	OPH	
Yhteistyö	Palvelu kuvaa TPO-toimijoiden, koulutus- ja tutkimussektoreiden sekä hallinnonalojen välisen yhteistyön tukemisen. Yhteistyötä tehdään myös kansainvälisten toimijoiden kanssa. Palvelu tukee kentän yhtenäisyyttä. Palvelun koordinointi ja käytäntöjen kehittäminen tehdään yhdessä TPO-toimijoiden kanssa sisältäen toimintamallien kehittämisen.	OKM ,OPH Koulutuksen järjestäjät, Kuntaliitto	TPO:n koko kenttä
Viestintä	Palvelu sisältää neuvontapalvelut, vaikuttajaviestinnän, viestintäkanavat, viestinnän eri kielet ja kielitietoisuuden, Aspara - palvelujärjestelmän sekä koulustilaisuuksien järjestämisen.	TPO-liitto, OPH	
Koulutus- ja neuvonta	Palvelu sisältää opetussuunnitelmaan liittyvän neuvonnan sekä koulutuksen suunnittelun, järjestämisen ja toteuttamisen esimerkiksi ajankohtaisista TPO-asioista.	OPH, OKM, TPO-liitto	

Taulukko 6. Koulutuksen järjestäjien ja ylläpitäjien sekä oppilaitosten palveluiden kuvaukset

Palvelun nimi	Palvelun kuvaus	Palvelun tuottaja(t)	Palvelun käyttäjät
3.4.3 Koulutuksen järjestäjien ja ylläpitäjien sekä oppilaitosten palvelualue			
Paikalliset opetussuunnitelmat	Oppilaitokset tekevät omat paikalliset opetussuunnitelmat ja tasa-arvosuunnitelmat. Opetussuunnitelmat julkaistaan paikallisesti ja keskitetysti ePerusteiden kautta Opintopolussa.	Oppilaitos	Opettaja, oppija
Haku ja valinta	Sisältää oppilaaksi hakemisen, oppilasvalintaan liittyvät prosessit sekä mahdollisesti oppilaitoksen pääsykokeet ja vastaavat menettelytavat. (Ks. Opintopolku OPH:n palvelualueella).		
Opetus	Oppija saa tarvitsemansa opetuksen opiskelun kaikissa vaiheissa.	Opettaja	Oppija
Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen	Palvelussa tunnistetaan ja tunnustetaan oppijan osaaminen (myös epävirallinen osaaminen). TPO:ssa voidaan tunnistaa ja tunnustaa muualla hankittu osaaminen. Lisäksi ammatillisessa koulutuksessa ja korkeakoulutuksessa voidaan tunnistaa ja tunnustaa TPO:ssa hankittu osaaminen (Koski-tietovarannon rooli).	Oppilaitos, OKM ja OPH	Oppija
Oppilaan ohjaus	Palvelussa kuvataan oppilaan ohjaus taiteenalan valinnassa ja mahdollisessa vaihtamisessa (yksilöllistetty opintosuunnitelma). Ohjaus kattaa lähi- ja verkko-ohjauksen.	Koulutuksen järjestäjä, oppilaitos, opettaja	
Tilapalvelut	Palvelussa kuvataan opetustilojen järjestäminen, tilavaraukset, esteettömyyden varmistaminen, turvallisuus- ja varautumissuunnitelma sekä tilojen	Koulutuksen järjestäjä, oppilaitos ja kunta.	Oppija, henkilöstö, tukipalvelut

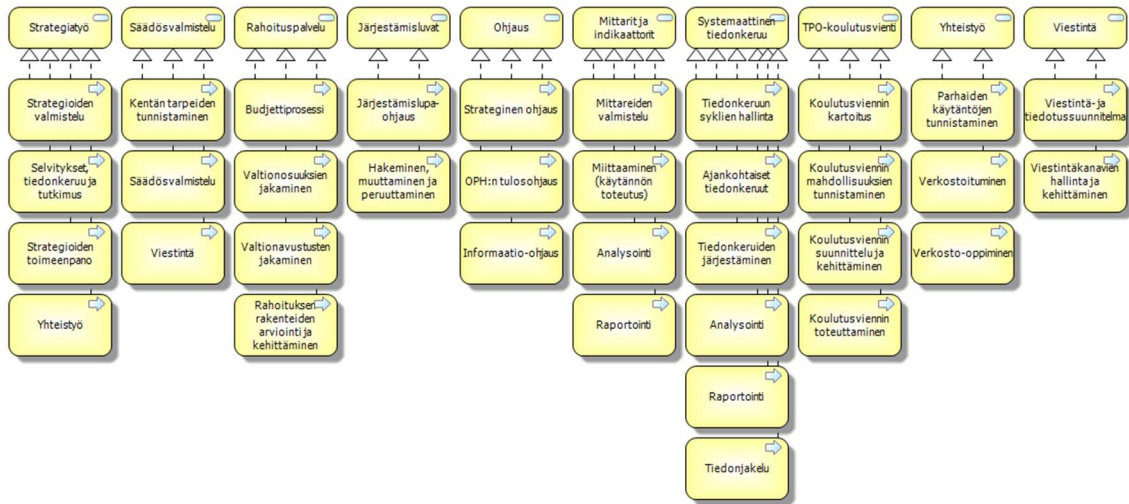
Palvelun nimi	Palvelun kuvaus	Palvelun tuottaja(t)	Palvelun käyttäjät
	toimintaan soveltuvuus sisältäen vahtimestari- ja siivouspalvelut. Oppimiskeskusyhteistyössä eri toimijat kehittävät toimintaa ja toimivat samoissa tiloissa yhdessä. Yhteistyötä tehdään myös koulujen ja liikuntatoimen kanssa.		
Hybridiopetus-palvelut	TPO:ta tarjotaan etä- tai lähiopetuksena. Palvelu mahdollistaa oppimisympäristöjen kehittämisen ja tarjoamisen. Palvelussa kehitetään pedagogisia tapoja toimia opetustilasta riippumatta ja huomioidaan tietoturva, tietosuoja ja alueellisen saatavuuden tasa-arvoinen toteutuminen.	Koulutuksen järjestäjä, oppilaitos	Oppija
Avoimet oppimateriaalit	TPO:ssa tuotettuja oppimateriaaleja tarjotaan avoimesti AOE.fi:ssä.	TPO-oppilaitokset	Oppija, opettaja
Paikallinen systemaattinen tiedonkeruu	Palvelussa tarjotaan paikallisesti kerätty tieto OKM:n ja OPH:n käyttöön (Koski-tietovarannon rooli).	Koulutuksen järjestäjä, oppilaitos ja kunta	Julkisessa käytössä
Koulutusvienti	Palvelussa selvitetään TPO:n koulutusviennin tarpeet ja kehitetään ja koordinoidaan TPO-koulutusvientiä. Palvelu sisältää koulutusviennin kehittämisen lisäksi koulutusvientitoiminnan.		
Yhteistyö	Palvelussa tuetaan TPO-toimijoiden yhteistyötä ja se tukee kentän yhtenäisyyttä. Palvelussa koordinointi ja käytäntöjen kehittäminen toteutetaan yhdessä. Palvelu sisältää toimintamallien kehittämisen ja koulutustilaisuuksien järjestämisen		

Palvelun nimi	Palvelun kuvaus	Palvelun tuottaja(t)	Palvelun käyttäjät
	ja se kattaa TPO-oppilaitosten välisen yhteistyön, tilayhteistyön, eri koulutusasteiden sekä muiden toimijoiden kanssa tapahtuvan yhteistyön.		
Viestintä	Palvelu sisältää neuvontapalvelut, vaikuttajaviestinnän, viestintäkanavat, Aspara-palvelujärjestelmän ja koulutustilaisuuksien järjestämisen.		
Muu kuin TPO-toiminta	Palvelu kattaa muun taidekasvatukseen liittyvän toiminnan kuten kerhot, leirit, lyhytkurssit, työpajat ja näyttelyt. Kyse on sellaisesta toiminnasta, joka ei ole TPO:n Opetussuunnitelman perusteiden mukaista.		
TPO:n laadunhallinta	Palvelu sisältää toiminnan kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen arvioinnin ja kehittämisen.		
Johtaminen ja hallinto	Palvelu kattaa koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen johtamisen ja hallinnon. Tähän lukeutuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamisen johtaminen, johtaminen, strategiatyö, henkilöstö- ja taloushallinto, toimintasuunnitelmat, maksuliikenne ja pedagoginen johtaminen. Johtaminen kattaa myös tiedolla johtamisen.	Koulutuksen järjestäjä, oppilaitos	
Paikalliset maksuhojennuspalvelut	Palvelu sisältää vapaaoppilaspaikat, alennettujen oppilasmaksujen harkinnan, hojennusten seurannan ja käytäntöjen yhdenmukaistamisen.	Koulutuksen järjestäjä	

3.5 Palveluita tuottavat prosessit

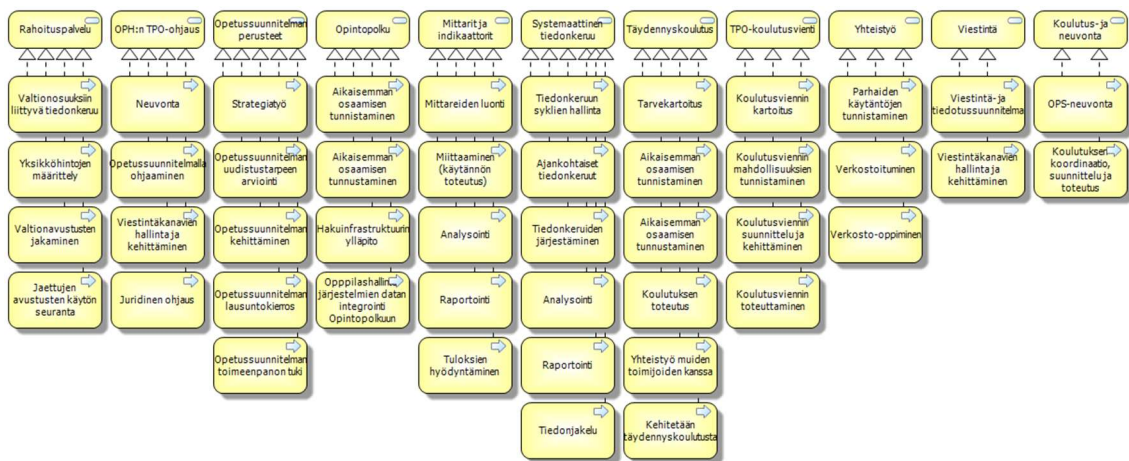
Tässä luvussa on nimetty palvelualueittain kunkin palvelun toteuttamiseen tarvittavat prosessit. Prosessit on nimetty, mutta niiden tarkempaa toiminnallisuutta ei ole kuvattu.

3.5.1 OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN PALVELUALUEEN PROSESSIT

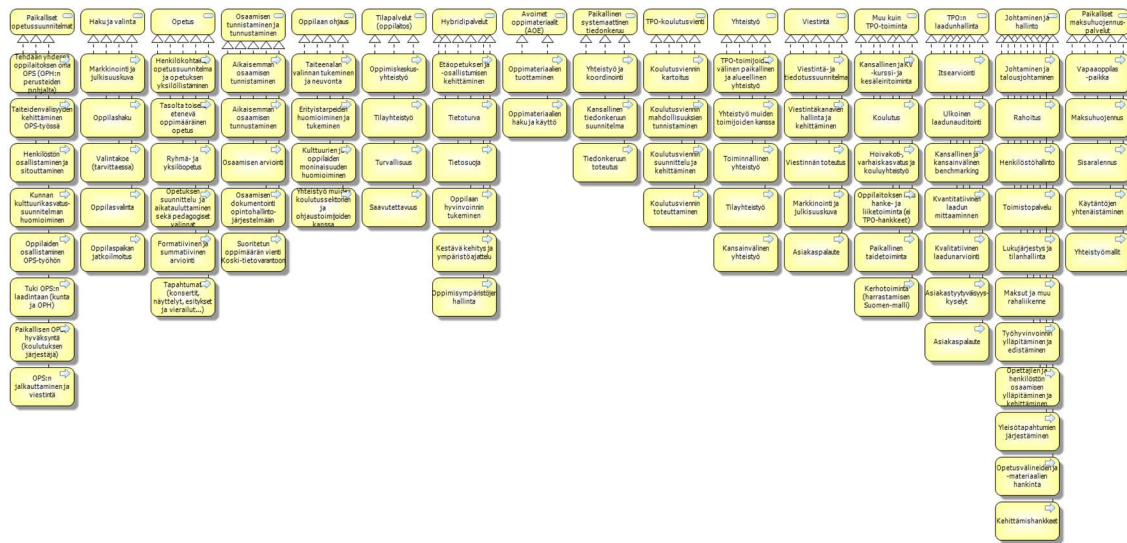
Diagrammi 16. Opetus- ja kulttuuriministeriön palvelualueen palvelut ja niitä toteuttavat prosessit

3.5.2 OPETUSHALLITUKSEN PALVELUALUEEN PROSESSIT

Diagrammi 17. Opetushallituksen palvelualueen palvelut ja niitä toteuttavat prosessit

3.5.3 KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJIEN JA YLLÄPITÄJIEN SEKÄ OPPILAITOSTEN PALVELUALUEEN PROSESSI

Diagrammi 18. Koulutuksen järjestäjien ja ylläpitäjien sekä oppilaitosten palvelualueen palvelut ja niitä toteuttavat prosessit

4. TIETOARKKITEHTUURI

Tietoarkkitehtuuri on kokonaisarkkitehtuurin näkökulma, joka kuvaa tarkasteltavan kokonaisuuden tuottamia, muuttamia, tarvitsemia ja ylläpitäviä tietoja sekä niiden keskinäisiä suhteita. Tässä tietoarkkitehtuurissa esitetään taiteen perusopetuksen arkkitehtuurin sanastoa käsitteenmäärittelyineen sekä käsitelmalleja. Arkkitehtuurissa on käytetty pääasiallisesti OKSA -Opetus- ja koulutussanastoa, 2.laitos <https://sanastot.suomi.fi/concepts/72df0ad6-c358-4c09-9b29-83e9722acc91/concept/2e4467f6-055d-4f2e-a89b-058ee5d80ce4> . OKSA (Opetus- ja koulutussanasto) palvelee termitiedon tarvitsijoita niin opetustoimen organisaatioissa kuin muillakin hallinnonaloilla. OKSA on tarkoitettu opetustoimen asiantuntijoille, lainvalmistelijoille, tietojärjestelmäasiantuntijoille, tiedottajille, toimittajille, kääntäjille ja kaikille niille, jotka tarvitsevat tietoa opetustoimen suosituista termeistä ja siitä, mitä termeillä tarkoitetaan.

Tässä kuvattu tietoarkkitehtuuri sanastoineen on hahmotelma, jolla on tarkoitus täydentää OKSA-sanastossa tunnistettuja puutteita taiteen perusopetuksen käsitteenmäärittelyn osalta.

4.1 Taiteen perusopetuksen sanasto

Taiteen perusopetuksen keskeisiä tunnistettuja termejä, jotka puuttuvat OKSA-sanastosta tai niihin ei OKSA-sanastossa ole liitetty taiteen perusopetusta

Alla kuvataan taiteen perusopetuksen keskeistä sanastoa määritelmineen (OKSA-sanaston, taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja yleisesti taiteen perusopetuksessa käytetyn sanaston pohjalta). Käsitteet on jaettu kolmeen taulukkoon: Ensimmäinen muodostuu sellaisista käsitteistä, joiden määritelmät OKSA-sanastossa ovat puutteellisia taiteen perusopetuksen osalta. Toinen muodostuu käsitteistä, joita ei löydy OKSA-sanastosta, mutta ovat selkeästi opetus- ja koulutussanastoa taiteen perusopetuksessa. Kolmas muodostuu käsitteistä, joiden on tunnistettu liittyvän nimenomaan taiteen perusopetuksessa käytettäväksi, mutta joiden soveltuvuus osaksi OKSA-sanastoa käsitteen yleisluontoisuuden vuoksi tulee mahdollisen sanastotyön yhteydessä pohtia tarkoin. Ovatko käsitteet niin yleisluontoisia, ettei niiden katsota soveltuvan osaksi OKSA-sanastoa, johon sisältyy lainsäädännössä määriteltyjä käsitteitä ja niiden lisäksi opetushallinnon tietojärjestelmien ja verkkopalvelujen terminologiaa, sekä lisäksi lähellä yleiskieltä olevia, kaikille koulutusasteille yhteisiä käsitteitä, kuten kasvatus, opetus ja koulutus.

Sanaston käyttö taiteen perusopetuksen toimialalla on suositeltavaa, koska käsitteenmäärittely luo edellytykset sille, että keskeisten käsitteiden sisältö ja merkitys ymmärretään niin opetustoimen organisaatioissa kuin muillakin hallinnonaloilla samalla tavoin. Sanaston yhteneväisyys on myös edellytys semanttiselle ja tekniselle yhteentoimivuudelle.

Taulukko 7. Käsitteitä, jotka ovat OKSA-sanastossa, mutta joiden määritelmät OKSA-sanastossa ovat puutteellisia taiteen perusopetuksen osalta

Käsite	Määritelmä	Huom.	Viite (perusteet ja laki)
Hakija	Oppija, joka on koulutukseen tai opetukseen päästäkseen jättänyt hakemuksen Pilotointivaiheen ehdotus	On Oksassa, ei liitetty TPO	TPO-laissa hakijalla tarkoitetaan TPO-opetusluvan hakijaa. TPO-ops-perusteet eivät mainitse.
Koulutuksenjärjestäjä	Taho, jonka tehtävänä on järjestää lukiokoulutusta, ammatillista koulutusta, näihin valmistavia tai valmentavia koulutuksia tai taiteen perusopetusta ja jolla on opetus- ja	on Oksassa. Oksassa olevaa määritelmää tulee täsmentää	Ei mainittu TPO ops perusteissa tai TPO laissa.

Käsite	Määritelmä	Huom.	Viite (perusteet ja laki)
	<p>kulttuuriministeriön myöntämä koulutuksen järjestämislupa.</p> <p>Tietoja liittyen: koulutuksen järjestäjä ja koulutuksen ylläpitäjä menevät arjessa helposti sekaisin. Voisiko keskittyä vain käsitteeseen "koulutuksen järjestäjä" (jolla on OKM:n järjestämislupa). Miten silloin kutsuttaisiin niitä organisaatioita, jotka järjestävät taiteen perusopetuksen yleistä oppimäärää ilman OKM:n järjestämislupaa? Vai pitäisikö "koulutuksen järjestäjän" määritelmää laventaa " ...jolla on OKM:n tai kunnan myöntämä koulutuksen järjestämislupa". On oltava selvää, mikä organisaatio kantaa koulutukseen liittyvät vastuut, joita on runsaasti ja jotka tuntuvat alati lisääntyvän</p>	<p>(TPOssa myös kunta voi olla koulutuksen järjestäjä)</p>	
<p>Koulutusjärjestelmä</p>	<p>Suomen koulutusjärjestelmä muodostuu varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, yhdeksänvuotisesta yleissivistävästä perusopetuksesta ja perusopetuksen jälkeisestä koulutuksesta, johon kuuluvat ammatillinen koulutus, lukiokoulutus sekä ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa annettava korkeakoulutus. Suomen koulutusjärjestelmään kuuluu myös vapaan sivistystyön koulutus.</p>	<p>On Oksassa Oksassa tähän ei ole liitetty TPO. TPO kuuluu olla yleissivistävänä alla ei vapaan sivistystyön.</p>	<p>Ei mainittu TPO-ops- perusteissa tai TPO- laissa.</p>
<p>1. Opetussuunnitelman perusteet sekä 2. Opetussuunnitelma</p>	<p>1. Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys koulutuksen rakenteesta, tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä</p> <p>2. Opetuksen järjestäjän, koulutuksen järjestäjän tai korkeakoulun suunnitelma opetuksen järjestämisestä ja toteuttamisesta</p>	<p>On Oksassa Oksassa tähän ei ole liitetty TPO.</p>	<p>On TPO laissa.</p>

Käsite	Määritelmä	Huom.	Viite (perusteet ja laki)
	<p>Pilotoijat: Opetussuunnitelma on TPO:nkin osalta ehdottomasti lisättävä Oksaan.</p> <p>Oman opetussuunnitelman tekeminen OPH:n ops-perustemääräyksen mukaan on koulutuksen järjestäjän velvoitetehtävä.</p>		
Opettaja (opettaminen, ohjaaminen, arviointi)	<p>Henkilö, jonka tehtävänä on opettaminen</p> <p>Pilotointivaiheen ehdotus</p>	On Oksassa Oksassa tähän ei ole liitetty TPO.	On TPO ops perusteet ja TPO laki.
Opetustunti	<p>Yksikkö, joka ilmaisee opetukseen käytettävää aikamäärää tuntia kohti</p> <p>Taiteen perusopetuksessa opetustunti on 45 minuuttia.</p> <p>Pilotointivaiheen kommentit:</p> <p>"Opetustunti" on TPO:nkin osalta ehdottomasti lisättävä Oksaan. Varsinkin, jos oppimäärät halutaan Oksassakin määritellä opetustuntien määrillä.</p>	On Oksassa Oksassa tähän ei ole liitetty TPO.	TPO laissa.
Opintopiste	<p>Opintojen laajuusyksikkö, joka kuvaa korkeakoulun, koulutuksen, opintokokonaisuuden tai opintojakson suorittamiseksi vaadittavan työn määrää siten, että yhden lukuvuoden opintojen suorittamiseen opiskelijalta keskimäärin vaadittava 1600 tunnin työpanos vastaa 60 tällaista yksikköä</p>	On Oksassa Oksassa tähän ei ole liitetty TPO.	TPO laissa.
Opintokokonaisuus	<p>Korkeakoulututkintoon kuuluvien opintojen osa, joka muodostuu kahdesta tai useammasta yhtä tai useampaa aihepiiriä tai ongelma-aluetta käsittelevästä opintojaksosta</p> <p>Ehdotus:</p> <p>Opintokokonaisuus on taiteen perusopetuksen oppimäärien (laaja ja yleinen) perusyksikkö. Opintokokonaisuus</p>	On Oksassa Oksassa tähän ei ole liitetty TPO.	On TPO ops perusteet

Käsite	Määritelmä	Huom.	Viite (perusteet ja laki)
	<p>ei taiteen perusopetuksessa sisällä erillisiä opintojaksoja tai kursseja, eikä opintokokonaisuutta voi suorittaa vain osittain. Taiteen perusopetus koostuu opintokokonaisuuksista, joiden sisällön opetuksen järjestäjä tarkentaa omassa opetussuunnitelmassaan.</p> <p>Katso Diagrammi TPO wikissä: 4.2.2 Opetussuunnitelmat -käsitelmä</p>		
Oppilas (oppiminen, oppimaan oppiminen, itsearviointi)	<p>Esi- tai perusopetuksessa opiskeleva oppija</p> <p>Pilotointivaiheen ehdotus</p>	<p>On Oksassa</p> <p>Oksassa tähän ei ole liitetty TPO.</p>	<p>On TPO ops perusteet ja TPO laki.</p>
Oppimistulos	<p>tulokset, jotka ilmaisevat, mitä oppilas tai opiskelija tietää, ymmärtää tai osaa tehdä sen jälkeen, kun on suorittanut koulutuksen tai tutkinnon</p> <p>Pilotointivaiheen ehdotus</p>	<p>On Oksassa</p> <p>Oksassa tähän ei ole liitetty TPO.</p>	<p>Ei TPO ops perusteet tai TPO laki</p>
Osaamisen tunnistaminen	<p>toimenpide, jossa koulutustoimija selvittää hakijan, oppilaan tai opiskelijan esittämien asiakirjojen ja muiden mahdollisten selvitysten perusteella hänen osaamisensa sekä muut lähtökohtansa suhteessa vaatimukseen ja tavoitteisiin.</p>	<p>On Oksassa</p> <p>Oksassa tähän ei ole liitetty TPO.</p>	<p>Ei TPO ops perusteet tai TPO laki</p>
Osaamisen tunnustaminen	<p>toimenpide, jossa opiskelijan osaaminen, joka vastaa suoritettavan tutkinnon perusteita, suoritettavan koulutuksen perusteita tai tutkintovaatimuksia mutta on hankittu ja osoitettu toisessa yhteydessä sekä todennettu, sisällytetään osaksi tutkintoa</p>	<p>On Oksassa</p> <p>Oksassa tähän ei ole liitetty TPO.</p>	<p>On TPO ops perusteet</p>
Perusopinnot	<p>yliopiston tai ammattikorkeakoulun oppiaineen tai siihen rinnastettavan kokonaisuuden ensimmäisenä suoritettava opintokokonaisuus</p>	<p>On Oksassa</p> <p>Oksassa tähän ei ole liitetty TPO.</p>	<p>On TPO ops perusteet (laaja)</p>

Käsite	Määritelmä	Huom.	Viite (perusteet ja laki)
	<p>Ehdotus:</p> <p>Perusopinnot (800 tuntia) ovat taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän ensimmäinen opintotaso. Perusopinnot muodostuvat opintokokonaisuuksista, jotka opetuksen järjestäjä määrittelee taiteenaloittain.</p> <p>Pilotointivaiheen kommentit:</p> <p>TPO:ssa on perusopinnot ja syventävät opinnot, jotka on määriteltävä käsitteinä. On valitettavaa, että määräyksissä samalla käsitteellä on eri koulutusmuodoissa eri merkityksiä.</p>		
Syventävät opinnot	<p>Yliopiston oppiaineen tai siihen rinnastettavan kokonaisuuden opintokokonaisuus, joka suoritetaan aineopintojen jälkeen.</p> <p>Pilotointivaiheen ehdotus:</p> <p>Syventävät opinnot (500 tuntia) ovat taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän toinen opintotaso. Syventävät opinnot muodostuvat opintokokonaisuuksista, jotka opetuksen järjestäjä määrittelee taiteenaloittain. Taiteenalan laajan oppimäärän syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö.</p>	<p>On Oksassa</p> <p>Oksassa tähän ei ole liitetty TPO.</p>	<p>On TPO ops perusteissa (laaja oppimäärä)</p>

Taulukko 8. Käsitteitä, jotka ovat osa taiteen perusopetuksen opetus- ja koulutussanastoa, mutta joiden määritelmiä ei ole OKSA-sanastossa

Käsite	Määritelmä	Huom.	Viite (perusteet ja laki)
Koulutuksen ylläpitäjä	<p>Ylläpitäjä Oksassa:</p> <p>Taho, jonka tehtävänä on järjestää vapaan sivistystyön koulutusta ja jolla on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä oppilaitoksen ylläpitämislupa.</p> <p>Koski-tietopalvelu:</p> <p>Oppilaitoksen ylläpitäjä</p> <p>Ehdotus:</p> <p>Taho, joka ylläpitää opetusta oppilaitoksessa. Kyseessä voi olla esimerkiksi rekisteröity yhteisö tai säätiö. Joissakin tapauksissa koulutuksen ylläpitäjä voi olla sama taho kuin koulutuksen järjestäjä. Tapauksissa, joissa kunta hankkii taiteen perusopetusta, ovat koulutuksen järjestäjä ja koulutuksen ylläpitäjä kuitenkin eri tahot.</p> <p>Tietoja liittyen:</p> <p>Käsitteet "koulutuksen järjestäjä" ja "koulutuksen (oppilaitoksen) ylläpitäjä" menevät arjessa helposti sekaisin. Voisiko keskittyä vain käsitteeseen "koulutuksen järjestäjä" (jolla on OKM:n järjestämislupa). Miten silloin kutsuttaisiin niitä organisaatioita, jotka järjestävät taiteen perusopetuksen yleistä oppimäärää ilman OKM:n järjestämislupaa? Vai pitäisikö "koulutuksen järjestäjän" määritelmää laventaa "...jolla on OKM:n tai kunnan myöntämä koulutuksen järjestämislupa". On oltava selvää, mikä organisaatio kantaa koulutukseen liittyvät vastuut.</p>	<p>ei Oksassa (ylläpitäjä on)</p> <p>Määritelmä pätee vain TPO:n liittyen</p>	<p>Ei mainittu TPO-ops- perusteissa tai TPO-laissa.</p>
Laaja oppimäärä	<p>Oppimäärä Oksassa:</p>	<p>Ei Oksassa (oppimäärä on)</p>	<p>On TPO ops perusteet</p>

Käsite	Määritelmä	Huom.	Viite (perusteet ja laki)
	<p>perusopetukseen, lukiokoulutukseen tai niiden oppiaineeseen kuuluvien opintojen laajuus ja sisältö</p> <p>Ehdotus:</p> <p>Taiteen perusopetukseen kuuluvan oppimäärän laajuus ja sisältö. Muodostuu perusopinnoista (800 tuntia) ja syventävistä opinnoista (500 tuntia).</p> <p>TPO wikissä:</p> <p>Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän kokonaislaajuus on 1300 tuntia ja sen tavoitteena on luoda edellytyksiä elinikäiselle taiteen harjoittamiselle ja aktiiviselle kulttuuriselle osallisuudelle. Laaja oppimäärä koostuu seuraavista opintotasoista: 800 tunnin laajuiset perusopinnot, 500 tunnin laajuiset syventävät opinnot ja lopputyö. Paikallinen opetussuunnitelma määrittää millä tavoin oppimäärän perusosat järjestetään opintokokonaisuuksina.</p>		
Oppimiskäsitys	<p>Tieteen termipankki:</p> <p>oppimisprosessin luonnetta koskeva perusolettamus.</p> <p>Kaiken systemaattisen opetuksen taustalla on jokin käsitys oppimisesta, mikä säätelee mm. opetusmenetelmien valintaa.</p> <p>Pilotointivaiheen ehdotus:</p> <p>Oppimiskäsitys on ymmärrys siitä mitä oppiminen on ja miten ihminen oppii. Sen taustalla on ymmärrys ihmisen perusolemuksesta ja -ominaisuuksista sekä siitä, millaisia ihmiset ovat ja mitä mahdollisuuksia ihmisellä on. Oppimiskäsitys luo perustaa pedagogisen ajattelun kehittämiseksi ja ohjaa opettajan työtä.</p> <p>(Lähteet: Tampereen yliopisto / Tampereen ammattikorkeakoulu / www.tuni.fi + Eeva</p>	<p>On tieteen termipankissa</p> <p>Ei Oksassa</p> <p>Ei liitetty TPO</p>	<p>On TPO ops perusteet.</p>

Käsite	Määritelmä	Huom.	Viite (perusteet ja laki)
	Anttila https://disco.teak.fi/anttila/ihmiskasitys-ja-ihmiskuva/) Pohjautuu ihmiskäsitykseen		
Oppimisprosessi	Oksassa osana formatiivinen arviointi määritettä: oppimisprosessin aikainen, jonka tarkoitus on ohjata ja tukea oppilaan tai opiskelijan oppimisen edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin Pilotointivaiheen ehdotus: Koostuu erilaisista opiskelun ja oppimisen vaiheista ja rakentuu yksilöllisesti. Se on ajassa etenevää ja usein tavoitteellista ja suunniteltua. Oppimisprosessi vaatii oppijalta aktiivista toimintaa ja tukee oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. (lähde: Oulun amk e-materiaalit)	ei ole Oksassa suoraan määritettä, on osana formatiivinen arviointi määritettä	On TPO ops perusteet
Oppimistavoitte	Tieteen termipankki: Oppimistavoitteet ilmaisevat, mihin oppimisella pyritään. Oppimistavoitteet voivat koskea perusopetusta yleisesti tai jotakin oppiainetta erityisesti. Pilotointivaiheen ehdotus	On tieteen termipankissa Ei Oksassa Ei liitetty TPO	Ei TPO ops perusteet tai TPO laki
Perusteprosessi	Ehdotus: Prosessi, jonka lopputuloksena syntyy Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys koulutuksen rakenteesta, tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä. Määräystä käytetään paikallisen opetussuunnitelman laatimisen perustana. Perusteiden laatimiseen osallistetaan laajalti tutkijoita, opettajia ja asiantuntijoita.	Ei Oksassa	Ei TPO ops perusteet tai TPO laki
Saavutettavuus	Tieteen termipankki:	Ei ole Oksassa On suomi.fi - sanastossa ja	Ei TPO ops perusteet tai TPO laki

Käsite	Määritelmä	Huom.	Viite (perusteet ja laki)
	<p>toiminnan, kohteen tai tuloksen ominaisuus, jota arvioidaan sen mukaan, että se on helposti lähestyttävä kaikille ihmisille.</p> <p>Ehdotus:</p> <p>Saavutettavuus on taiteen perusopintojen yhdenvertaista lähestyttävyyttä kaikille ihmisille rajoitteista tai erityispiirteistä huolimatta. Kattaa monia erilaisia osallistamisen tapoja.</p> <p>Pilotointivaiheen kommentit:</p> <p>(Esittävien taiteiden visio 2030 https://taju.uniarts.fi/bitstream/handle/10024/7676/Esittavien taiteiden kasvatuksen ja koulutuksenvisio 2030 2022 b.pdf?sequence=5&isAllowed=y)</p> <p>Saavutettavuus on erilaisten tilanteiden ja tarpeiden huomioimista pyrkimyksissä yhdenvertaisuuteen. Saavutettavuus voi tarkoittaa esteettömyyttä tai esimerkiksi alueellista ja kielellistä palvelurakennetta. Esteettömät ja saavutettavat ympäristöt, palvelut ja viestintä huomioivat ihmisten moninaisuuden ja edistävät yhdenvertaisuutta.</p> <p>Taiteen ja kulttuurin tasa-arvoinen saavutettavuus: Erityis- ja vähemmistöryhmien tarpeiden, taloudellisten tilanteiden ja pitkien välimatkojen huomioimista siten, että taiteen saavutettavuus lisääntyy. Erityis- ja vähemmistöryhmien edustuksellisuus heitä koskevissa päätöksentekoprosesseissa ja taide- ja kulttuurialan päättävissä elimissä tukee saavutettavuuden lisääntymistä.</p> <p>Saavutettava oppimisympäristö: Esteetön, joustava sekä jokaisen oppijan yksilölliset lähtökohdat huomioiva oppimisympäristö.</p>	Tieteen termipankissa	On saavutettavuus-direktiivissä

Käsite	Määritelmä	Huom.	Viite (perusteet ja laki)
	<p>Taidekasvatuksen tasa-arvoinen saavutettavuus: Tavoitetila, jossa taidekasvatus on kaikille kuuluva peruspalvelu. Taidekasvatukseen osallistumisen ei tulisi edellyttää varallisuutta tai erityistä lahjakkuutta. Taidekasvatuksen saavutettavuudella tarkoitetaan mahdollisimman vähän rajoittavia ympäristöjä ja liikkumisen esteettömyyttä, opetuksen, palvelujen ja viestinnän saavutettavuutta, välineiden ja materiaalien käytettävyyttä, kommunikaation ja tiedon ymmärrettävyyttä sekä mahdollisuutta osallistua vuorovaikutukseen ja itseä koskevaan päätöksentekoon.</p>		
Taidekasvatus	<p>Tieteen termipankki: pedagogian ja tutkimuksen ala, jonka tarkoitus on tarjota johdatus taiteen luomisen ja vastaanottamisen prosesseihin sekä syventää ymmärrystä niistä.</p> <p>Pilotointivaiheen ehdotus: Kasvatuksellista toimintaa, jossa taide on läsnä, sekä tutkimusala ja osa koulutusjärjestelmää. (Esittävien taiteiden kasvatuksen ja koulutuksen visio, s. 128 https://taju.uniarts.fi/bitstream/handle/10024/7676/Esittavien taiteiden kasvatuksen ja koulutuksenvisio 2030 2022 b.pdf?sequence=5&isAllowed=y).</p>	<p>Ei Oksassa (kasvatus on) On tieteen termipankissa</p>	<p>On TPO ops perusteissa</p>
Taiteenala	<p>Tutkimushallinnon sanasto: Taiteenaloja ovat esimerkiksi: Arkkitehtuuri, elokuva, esittävä taide, kirjallisuus, muotoilu, musiikki, nykyaide</p> <p>TPO taiteenalat:</p>	<p>On Tutkimushallinnon sanastossa, ei ole Oksassa.</p>	<p>On TPO ops perusteissa ja TPO laissa</p>

Käsite	Määritelmä	Huom.	Viite (perusteet ja laki)
	Arkkitehtuuri, kuvataide, käsityö, mediataiteet, musiikki, sanataide, tanssi, teatteritaide, sirkustaide		
Taiteenalan traditio	Ehdotus: Peritty tapa, käytäntö tai käsitys, joiden kautta taiteenalat määritellään ja ovat kehittyneet.	ei ole Oksassa	On TPO ops perusteissa
Yleinen oppimäärä	Oppimäärä: perusopetukseen, lukiokoulutukseen tai niiden oppiaineeseen kuuluvien opintojen laajuus ja sisältö TPO wikissä: Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän kokonaiskesto on 500 tuntia ja sen tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Yleinen oppimäärä koostuu seuraavista opintotasoista: 300 tunnin yhteiset opinnot ja 200 tunnin teemaopinnot. Paikallinen opetussuunnitelma määrittää millä tavoin oppimäärän perusosat järjestetään opintokokonaisuuksina.	Oppimäärä on Oksassa, ei liitetty TPO	On TPO ops perusteet

Taulukko 9. Käsitteitä, jotka on tunnistettu taiteen perusopetuksessa yleisesti käytetyiksi, mutta ovat yleisluonteisia eivätkä sinällään osa taiteen perusopetuksen opetus- ja koulutussanastoa

Käsite	Määritelmä	Huom.	Viite (perusteet ja laki)
Ilmaisukeino	Ehdotus: Ilmaisukeino on henkilökohtainen tapa ilmaista itseään. Ilmaisukeinoja voivat olla puhe, laulu, liike, ele, ilme, kuva, video, muoto, tuote, teos, käyttöesine jne. Jokaisella	Ei Oksassa	TPO-ops-perusteissa usein mainittu käsite.

Käsite	Määritelmä	Huom.	Viite (perusteet ja laki)
	taiteenalalla on omat tyypilliset ilmaisukeinonsa.		
Ilmaisutapa	<p>Ehdotus:</p> <p>Taiteen perusopetuksen eri taiteenaloille ominainen tapa ilmaista ja esittää symbolisia asioita ja ilmiöitä. Ilmaisutapa vaihtelee kulttuurikontekstin mukaan.</p> <p>Vaihtoehtoinen:</p> <p>Taiteenperusopetuksen eri taiteenalojen tavat toteuttaa kyseistä taidemuotoa. Ilmaisutavat vaihtelevat mm. ajan, kontekstin ja tavoitteiden mukaan.</p>	Ei Oksassa	Ei mainittu TPO-ops -perusteissa tai TPO-laissa.
Kehollinen (oppiminen)	<p>Ehdotus:</p> <p>Kehollinen oppiminen on käsitystä kehon ja mielen yhteydestä, jolloin niin keho kuin mieli ovat osallisena tietoisuuden kehittymisessä, ajattelussa ja oppimisessa. Kehollinen oppiminen on merkityksiä, kieltä ja oivalluksia synnyttävää kehollista toimintaa.</p>	Ei Oksassa	Ei mainittu TPO ops perusteissa tai TPO laissa.
Kulttuurinen osaaminen	<p>Pohditaan määritelmän tarpeellisuutta</p> <p>Ehdotus:</p> <p>Kulttuurinen osaaminen on kytköksissä yhdenvertaisuuden käsitteeseen, jolla tarkoitetaan, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia muun muassa sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan tai vakaumuksestaan riippumatta.</p>	Ei ole Oksassa.	On mainittu TPO ops, yleinen oppimäärä (3. Osumaa).
Kulttuuriperintö	<p>Ehdotus:</p> <p>Edeltäviltä sukupolvilta perittyjä erilaisia aineettomia ja aineellisia asioita ja tapoja, jotka vaikuttavat eri tavoin elämässämme ja ympäristössämme.</p>	ei ole Oksassa	On TPO ops perusteet

Käsite	Määritelmä	Huom.	Viite (perusteet ja laki)
	Kulttuuriperintöstrategia 2030: Kulttuuriperintöä syntyy ihmisen toiminnan tuloksena ja vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa. Se kertoo arvojen, uskomusten, tietojen, taitojen ja perinteiden muutoksesta. Kulttuuriperintö voi olla aineellista, aineetonta tai digitaalista. Kulttuuriperintöä uudistetaan, säilytetään ja siirretään tuleville sukupolville." (Valtioneuvoston periaatepäätös kulttuuriperintöstrategiasta 2023–2030, s. 12)		
Taidesuhde	Ehdotus: Henkilökohtainen, erilainen ja läpi elämän kehittyvä suhde taiteeseen.	Ei Oksassa	On TPO ops perusteissa
Taiteen perusopetuksen ohjausjärjestelmä	Ehdotus: Taiteen perusopetuksen ohjausjärjestelmäksi kutsutaan virallisia, informaatioon perustuvia rutiineja ja prosesseja (lait, strategiat, opetussuunnitelman perusteet ja paikalliset opetussuunnitelmat), joita käytetään toimintamallien säilyttämiseksi tai muuttamiseksi	ei ole Oksassa	On TPO ops perusteissa

4.2 Keskeiset TPO:n käsitteet

Käsitteet kuvaavat ja visualisoivat käsitteet ja niiden väliset suhteet. Seuraavassa kuvataan käsitteille taiteen perusopetuksen taiteenalat sekä opetussuunnitelma.

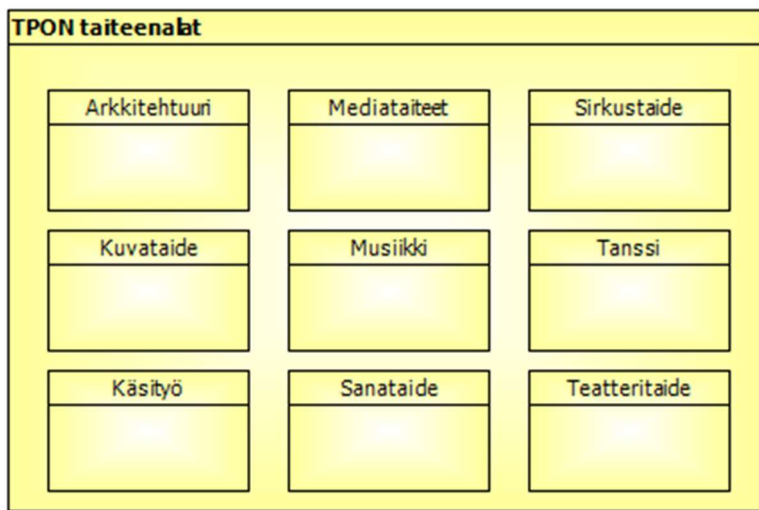
4.2.1 TAITEEN PERUSOPETUKSEN TAITEENALAT

Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 5 §:n mukaan Opetushallitus päättää taiteenaloittain taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (opetussuunnitelman perusteet).

Opetushallitus on päättänyt taiteen perusopetuksen laajan ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteista seuraaville taiteenaloille: arkkitehtuuri, kuvataide, käsityö, mediataiteet, musiikki, tanssi, sanataide, sirkustaide ja teatteritaide.

Taiteen perusopetuksen oppilaitosten toiminnasta vastaavien rehtoreiden ja taiteenaloilla kasvatusta sekä opetusta antavien opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään asetuksessa (14.12.1998/986).

Taiteen perusopetuksessa annettava taidekasvatus perustuu valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan, jonka käsitelmä kuvataan seuraavassa luvussa.

Diagrammi 19. Taiteen perusopetuksen taiteenalat

4.2.2 OPETUSSUUNNITELMAT –KÄSITEMALLI

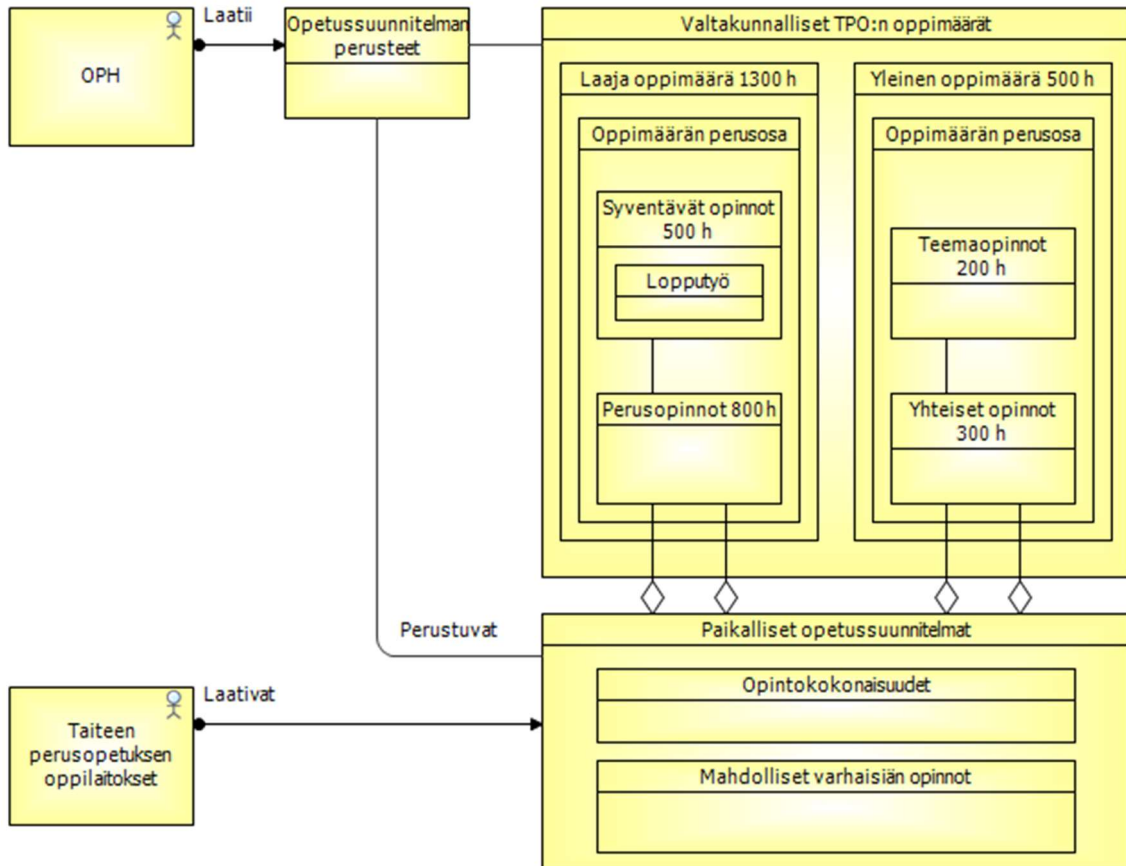
Opetushallitus laatii opetussuunnitelman perusteet yhdeksälle taiteenalalle. Koulutuksen järjestäjä laatii ja hyväksyy kullekin taiteenalalle opetussuunnitelman. Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaan tarkentaen ja täsmentäen niitä. Jos koulutuksen järjestäjä, kuten esimerkiksi kunta, hankkii taiteen perusopetuksen julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä taikka säätiöltä, koulutuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman ja vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaisesti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa koulutuksen järjestäjä kuvaa taiteenaloittain ne opintokokonaisuudet, joiden mukaisesti opetus järjestetään. Paikallisesti määritellyt opetuskokonaisuudet perustuvat opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin oppimäärän opintotasoihin ja niiden tavoitteisiin sekä keskeisiin sisältöihin.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän kokonaislaajuus on 1300 tuntia ja sen tavoitteena on luoda edellytyksiä elinikäiselle taiteen harjoittamiselle ja aktiiviselle kulttuuriselle osallisuudelle. Laaja oppimäärä koostuu seuraavista opintotasosta: 800 tunnin laajuiset

perusopinnot, 500 tunnin laajuiset syventävät opinnot ja lopputyö. Paikallinen opetussuunnitelma määrittää millä tavoin oppimäärän perusosat järjestetään opintokokonaisuuksina.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän kokonaiskesto on 500 tuntia ja sen tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Yleinen oppimäärä koostuu seuraavista opintotasoista: 300 tunnin yhteiset opinnot ja 200 tunnin teemaopinnot. Paikallinen opetussuunnitelma määrittää millä tavoin oppimäärän perusosat järjestetään opintokokonaisuuksina.

Diagrammi 20. Taiteen perusopetuksen opintosuunnitelmat, opintokokonaisuudet ja oppimäärät